

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA POVIJEST
DIPLOMSKI STUDIJ

DIPLOMSKI RAD

Izrada nacionalnih standarda i debate o nastavi povijesti u Sjedinjenim Američkim Državama tijekom 1990-ih

Diplomski studij povijesti – nastavničko usmjerenje

Mentori:
dr. sc. Damir Agičić
dr.sc. Snježana Koren

Voditelj smjera:
dr. sc. Damir Agičić

Studentica:
Josipa Kaucki

Zagreb, srpanj 2013.

Sadržaj

1. Uvod.....	2
2. Povijest američkog obrazovnog sustava.....	4
3. Nastava povijesti u Sjedinjenim Američkim Državamatijekom 1990-ih godina.....	11
4. Nacionalni standardi za povijest.....	15
4.1. Izrada nacionalnih standarda za povijest.....	18
4.2. Nacionalni standardi za američku povijest.....	23
4.3. Nacionalni standardi za svjetsku povijest.....	32
5. Debate o nacionalnim standardima za američku povijest.....	35
5.1. Ključne točke debate.....	56
6. Zaključak.....	61
7. Summary.....	63
8. Literatura.....	65
9. Prilozi.....	69

1. Uvod

Iščitavanjem naslova ovoga rada („Izrada nacionalnih standarda i debate o nastavi povijesti u Sjedinjenim Američkim Državama tijekom 1990-ih“) može se doći do nekoliko zaključaka. Prvo, da je tema rada nastava povijesti u Sjedinjenim Američkim Državama. Drugo, da je vremenski okvir smješten u 1990-im godinama. Treće, da je naglasak stavljen na izradu nacionalnih standarda i na debate o nastavi povijesti koje su uslijedile nakon objave standarda.

Prilikom odabira teme diplomskog rada željela sam, kao studentica povijesti i anglistike, na neki način objединiti ta dva područja mojih interesa. Izbor je tako pao na Sjedinjene Američke Države, kao zemlju s najvećim brojem stanovnika na svijetu kojima je engleski materinji jezik. Vremenski okvir 1990-ih godina zanimljiv je stoga što je u to vrijeme u SAD-u plamtio kulturni rat oko *Nacionalnih standarda za povijest*, koji su izazvali niz debata oko nastave povijesti u toj zemlji. Kao studentici profesorskog smjera povijesti, koja se nada jednog dana naći u učionici i direktnom kontaktu s nastavom povijesti, ta mi se tema učinila jako zanimljivom i relevantnom.

Predmet istraživanja jesu *Nacionalni standardi za američku povijest*, reakcije koje je njihova objava izazvala kod američke javnosti, uloga politike i političkih opredjeljenja kod kritika uperenih protiv Standarda, pitanje uloge nastave povijesti u obrazovanju. U radu će se analizirati sami *Standardi*, ali i pojave i procesi koji su doveli do potrebe za njihovim uvođenjem.

U metodološkom smislu ovaj rad se oslanja na *Nacionalne standarde za američku povijest* i *Nacionalne standarde za svjetsku povijest* kao originalnu izvornu građu, te na revidirano izdanje (*Nacionalni standardi za povijest, osnovno izdanje*) iz 1996. godine koje je gotovo u cijelosti dostupno na internetu. Također sam koristila brojne knjige i članke koji su nastali kao reakcija na objavljivanje *Standarda*. Pod izvore sam odlučila uvrstiti i knjigu „History on Trial“, čiji su autori aktivno sudjelovali u projektu nacionalnih standarda za povijest, a koja je napisana i objavljena 1997. godine kao reakcija na kritike *Standarda*. Kao izvor koji sam analizirala i citirala uvrstila sam i članak koji je 1994. godine pokrenuo kulturni rat oko *Standarda*, „The End of History“. Unjemu se navode glavne kritike *Standarda* koje su kasnije samo ponavljane i parafrazirane. Izvornu građu predstavlja još jedan dokument iz 1983. godine, „A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform“. To je izvještaj o stanju obrazovanja u SAD-u koji je

nastao na temelju istraživanja provedenog u vremenskom periodu od dvije godine, a čiji je cilj bio definirati tadašnje probleme američkog obrazovnog sustava.

Tijekom pisanja ovog rada vodila su me neka pitanja koja sam pokušavala pronaći odgovore. Osnovno pitanje koje sam si postavila ticalo se uloge nastave povijesti u SAD-u tijekom 1990-ih: je li ta uloga u *Standardima* smatrana odgojnom ili informativnom? Kako su na ulogu nastave povijesti gledali kritičari *Standarda*, a kako autori *Standarda*? Također me zanimalo je li u debatama oko *Standarda* ulogu odigrala i politika, ili su kritičari vođeni isključivo željom za što kvalitetnijom nastavom povijesti?

2. Povijest američkog obrazovnog sustava

Prije hvatanja u koštac s kontroverzama nastalim oko nastave povijesti u SAD-u tijekom 1990-ih, potrebno je upoznati se s generalnom povijesti američkog obrazovnog sustava. Ta povijest započela je oprilike u isto vrijeme kad i povijest Sjedinjenih Američkih Država, kad su prvi europski naseljenici osnovali prve kolonije na američkom tlu.¹

U najranije vrijeme kolonizacije mnoge škole nisu bile trajne institucije niti trajno locirane na istom mjestu.² Velik broj djece nije imao pristup obrazovanju a mnoga djeca su imala brojne radne obaveze koje im nisu dopuštale redovito pohađanje nastave. Školska godina je najčešće trajala samo tri mjeseca, kurikulum nije bio definiran pa su se učitelji snalazili s knjigama koje su im bile dostupne.³ Iako su škole i fakulteti osnovani ubrzo nakon doseljenja, razvijali su se sporo zbog upravo nabrojanih razloga. U Virginiji je već 1619. godine, samo dvanaest godina nakon osnivanja prve kolonije, došlo do prvog pokušaja osnivanja koledža. Drugi pokušaj je osujećen 1622. godine napadom Indijanaca, da bi 1693. godine u Virginiji bio osnovan Koledž Williama i Mary.⁴ No on nije najstarija ustanova visokog obrazovanja u SAD-u. Tu titulu nosi Harvard, Massachusetts, koji je osnovan 1636. godine, dok je treći po redu osnovan Yale u Connecticutu, 1701. godine.

Škole u kolonijalnom razdoblju (koje je u SAD-u trajalo od 1585. do 1763. godine)⁵ mogu se podijeliti na dvije vrste: škole koje su pružale osnovno obrazovanje te škole koje su pružale visoko obrazovanje. Djeca su osnovno znanje⁶ mogla steći u damskim školama („dame schools“), osnovnim školama, privatnim školama u gradovima te putem pripravnštva, dok sešačica privilegirane djece pripremala za odlazak na koledž u latinskim gimnazijama.⁷ U kolonijama nije postojao utvrđen sustav osnovnog obrazovanja, niti je svaki grad imao školu. Do prvog pokušaja zakonskog reguliranja obrazovanja došlo je 1647. godine kada je u Massachusettsu donesen

¹Prvo trajno englesko naselje osnovano je u Jamestownu, država Virginija, 1607. godine

²Good, Harry G. *A History of American Education*. New York: The Macmillan Company, 1962., str. 37

³*Isto*

⁴*Isto*, str. 13

⁵*National Standards for United States History: Exploring the American Experience. Grades 5-12 Expanded Edition*. University of California, Los Angeles: National Center for History in the Schools, 1994., str. 51

⁶čitanje, pisanje, slovanje, zbrajanje, šivanje za djevojčice

⁷Harry G. *A History of American Education*. New York: The Macmillan Company, 1962., str. 37

zakon poznat pod imenom „stari obmanitelj Sotona“ („the old deluder Satan law“).⁸ Prema njemu su svi gradovi u kojima je nastanjeno 50 obitelji bili dužni organizirati osnovnu školu, a gradovi sa 100 obitelji i srednju školu koja bi pripremala dječake za koledž. Međutim, često je gradovima bilo jeftinije platiti kaznu nego financirati škole.

Dodatan problem organiziranju škola u Novoj Engleskoj⁹ predstavljao je način na koji su se ljudi naseljavali. Naime, doseljenici su zauzimali velike komade zemlje i nisu živjeli u blizini jedni drugima. U vrijeme kad nisu postojali školski autobusi djeci je bilo teško prevaljivati velike udaljenosti do škole. Taj se problem u najekstremnijim slučajevima rješavao tako da se učitelj selio svakih nekoliko mjeseci iz sela u selo. Problem se pokušao riješiti i tako da su gradska područjapodijeljena u nezavisne školske distrikte, svaki distrikt s vlastitim odborom i jednostavnom osnovnom školom u kojoj bi se održavala nastava najmanje tri mjeseca godišnje. Kako bi u školu mogla ići i djeca koja su ljeti pomagala roditeljima u radu na polju, nastava je podijeljena u dva termina: zimski termin kad su u školu išli stariji dječaci i djevojčice koji su ljeti radili, i ljetni termin za mlađu djecu.¹⁰ Sustav školskih distrikta se širio kontinentom kako su se pomicala granice naseljenog područja. Ovaj način organizacije škola bio je idealan za slabo naseljena područja, ali se s vremenom proširio i u gradove.

U kolonijalnom razdoblju u SAD-u više pozornosti se posvećivalo poljoprivredi nego obrazovanju. Ne samo da je školovanje bilo manje važno od rada na zemlji, nego u velikoj većini slučajeva nije bilo ni besplatno. Školovanje je ipak poticano i procjenjuje se da je do vremena američkog Rata za nezavisnost veliki postotak stanovništva savladao osnove pismenosti (90% bijelaca i 60% bjelkinja bilo je sposobno potpisati vlastito ime).¹¹ Međutim, smjer u kojemu se kretao razvoj školstva u SAD-u nije se sviđao nekim političkim vođama tog vremena. Thomas Jefferson¹² i Benjamin Rush¹³ brinuli su zbog različitih načina školovanja u različitim zajednicama i oko „edukacijskih potreba nove nacije“. ¹⁴ Vjerovali su da školovanje treba sistematizirati, učiniti dostupnijim i staviti pod državnu kontrolu. No kad je T. Jefferson pokušao

⁸Harry G. *A History of American Education*. New York: The Macmillan Company, 1962., str. 41

⁹Originalan naziv: New England, regija u SI dijelu SAD-a na obali Atlantskoga oceana, koja obuhvaća države Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island i Connecticut (izvor: *Hrvatski leksikon*)

¹⁰Good, *A History of American Education*, str. 42

¹¹Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education*. SAD: Beacon Press, 2001., str. 12

¹²Thomas Jefferson (1743-1826) bio je autor *Deklaracije nezavisnosti*, treći američki predsjednik i osnivač Sveučilišta u Virginiji, zalagao se za javno obrazovanje

¹³Benjamin Rush (1745-1813), supotpisnik *Deklaracije nezavisnosti*, liječnik i profesor na Sveučilištu Pennsylvanije

¹⁴Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education*., str. 13

uspostaviti državni sustav obrazovanja u Virginiji a B. Rush u Pennsylvaniji, naišli su na otpor jer velika većina glasačkog tijela nije željela uplitanje države u pitanje obrazovanja. Thomas Jefferson ništa nije uspio učiniti po tom pitanju čak ni kad je postao predsjednik Sjedinjenih Američkih Država. Taj otpor je prisutan i u sadašnje vrijeme i u SAD-uni danas ne postoji kurikulum na razini cijele države.

Da bi se desio napredak u školstvu SAD-a bila je potrebna puno veća promjena na jednoj globalnoj razini. Do te je promjene došlo krajem 18. stoljeća kad je industrijska revolucija stigla na američki kontinent i promijenila mnoge aspekte američkog načina života, pa tako i pogled na obrazovanje. Kao početak američke industrijske revolucije uzima se 1790. godina kad je Samuel Slater otvorio prvi industrijski mlin u kojemu je koristio naprednu tehnologiju kojom se pamuk obrađivao brže nego ranije.¹⁵ Tada je započela tranzicija iz poljoprivrednog u industrijsko društvo koja je u SAD-upotrajala više od stoljeća. U roku pedeset godina (do 1840-e godine) došlo je do drastičnih promjena, osobito u državama na sjeveroistočnom dijelu SAD-a koje su prolazile kroz industrijsku revoluciju. Broj gradova s populacijom većom od 10.000 stanovnika narastao je s tri (1800. godine) na 42 (1850. godine), proizvodnja tekstila se povećala, građeni su kanali i željezničke pruge, porastao je broj imigranata rimokatoličke vjeroispovijesti (većina Amerikanaca bila je protestanske vjeroispovijesti).¹⁶ Svi ti faktori stvorili su uvjete koji su bili poticajni za mijenjanje dotadašnjih stavova o obrazovanju (obrazovana radna snaga postala je uvjet za uspješno gospodarstvo) i stvaranju javnih škola (eng. *public schools*)¹⁷.

Sve do druge polovice 19. stoljeća većina osnovnih škola bila je privatnog karaktera. Djeca siromašnih roditelja, koji nisu mogli priuštiti privatne škole, primana su u javne škole besplatno – javne škole su u to vrijeme smatrane školama za siromašne. Kako bismo lakše shvatili koje je karakteristike škola morala imati da bi bila smatrana javnom školom pomoći će nam odluka Vrhovnog suda Massachusettsa iz 1869. godine. Prema toj odluci škola mora biti pod nadzorom javnosti da bi bila javna a upravitelji ne smiju biti odabrani iz članstva određenih crkvi.¹⁸ Prijelaz s privatnog na javno obrazovanje desio se u periodu prije američkog građanskog rata (1861.-1865.), u sredini 19. stoljeća. Tada se rodila ideja da sva djeca imaju pravo na

¹⁵ „Economic Growth and the Early Industrial Revolution“. *U.S. History*. <http://www.ushistory.org/us/22a.asp> (9.6.2013.)

¹⁶ Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education.*, str. 13

¹⁷ Javna škola u SAD-u je osnovna ili srednja škola pod kontrolom lokalnih jedinica, financirana državnim porezima (izvor: www.collinsdictionary.com)

¹⁸ Good, *A History of American Education*, str. 142

besplatno obrazovanje i da obrazovanje treba biti u rukama osoba koje je izabralo glasačko tijelo. No većina glasačkog tijela se kroz 1840-e i 1850-e protivila uplitanju savezne vlade u proces obrazovanja.¹⁹ Ljudi iz malih ruralnih sredina i neke religijske grupe su se osobito bojale intervencije vlade u sustav obrazovanja (podsjetimo se da su i crkve imale vlastite privatne škole).

Sustav javnog obrazovanja različito se razvijao od savezne države do savezne države, a u razvoju je prednjačila savezna država New York.²⁰ Krajem 19. stoljeća došlo je do eksplozivnog razvoja javnih škola. Do 1890. godine javne škole su postale popularnije od privatnih škola i u njih se upisivalo devet od deset učenika. S porastom broja učenika su se povećali i troškovi javnih škola, sa 69 milijuna dolara u 1870-ima na 147 milijuna dolara u 1890-ima.²¹

Bez obzira na rastuću popularnost javnih škola nisu sva djeca mogla zajedno pohađati škole u to vrijeme. Djeca Američkih Indijanaca slana su u posebne vladine škole gdje su prisiljena na napuštanje svog jezika, običaja i načina odijevanja.²² Djeca američkih Afrikanaca su pohađala škole odvojeno od ostatka populacije. Zakon kojim je zabranjena segregacija škola u saveznoj državi Massachusetts donesen je 1855. godine. Tek je sto godina kasnije, 1954. godine, pokrenut slučaj na razini Vrhovnog suda koji je napokon pokrenuo desegregaciju američkih javnih škola na nacionalnoj razini. No, segregacija se nije vršila samo na osnovi rase, nego i religije. S rastućim brojem imigranata povećao se i broj irskih katolika, osobito u saveznoj državi New York u kojoj je do 1840-e godine gotovo polovica stanovništva bila imigrantskog porijekla. Nastao je problem upisivanja djece u javne škole u kojima se čitala protestanska Biblija, pjevale protestantske pjesme i učilo iz protestantskih udžbenika. Irski roditelji su odbili slati svoju djecu u takve škole, te je cijeli problem eskalirao na državnoj razini. Problem je riješen tako da su rukom uklonjeni dijelovi u udžbenicima koji su se smatrali uvredljivima za katolike, a u 1850-ima pokrenut je privatno financiran sustav katoličkih škola.²³

Početak 20. stoljeća javne škole doživjele su velik uspjeh: skoro su sva djeca pohađala osnovnu školu. No, jako je mali broj djece nastavljaio daljnje obrazovanje, a procjenjuje se da je 1910. godine čak dva milijuna djece bilo zaposleno. Velika većina je nakon završenih osam razreda osnovne škole tražila posao ili radila kod kuće. Ipak, kako se ekonomija razvijala tako je

¹⁹Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education.*, str. 15

²⁰Good, *A History of American Education*, str. 167

²¹Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education.*, str. 58

²²*Isto*

²³*Isto*, str. 41

rasla potreba za obrazovanijom i stručnijom radnom snagom i sve je veći broj djece nastavljao školovanje. Potreba za strukovnim školama postala je tako izražena da je Kongres 1917. godine pokrenuo federalni program za pomoć strukovnom obrazovanju. Sve više distriktaje osnivalo srednje škole i broj upisane djece se povećavao sa svakim novim desetljećem 20. stoljeća (broj srednjoškolaca dvostruko se povećavao sa svakim desetljećem od 1890-e do 1930-e).²⁴

Nakon Prvog svjetskog rata u američkim školama su se počeli koristiti testovi inteligencije, koji su prvotno razvijeni za potrebe vojske. Do kraja 1920-ih godina na tisuće školskih distrikta koristilo je standardizirane testove kako bi prosudili sposobnost učenika za pohađanje određenih programa, kako bi opravdali neke odluke vezane uz nastavni plan i program ili jednostavno kao način informiranja učitelja i roditelja.²⁵ Rezultati koje bi učenici na njima postigli odlučivali su o njihovim daljnjim karijerama. Naime, učenici su u 8. i 9. razredu orijentirani da pohađaju školske predmete koji su se smatrali prikladnim s obzirom na uspjeh koji su postigli na testovima inteligencije. Testovi inteligencije su poslužili kao predložak za izradu testa koji se 1941. godine počeo koristiti kao prijamni ispit za fakultete.²⁶ Radi se o *Scholastic Aptitude Test* (SAT) koji se i danas koristi u američkim školama u istu svrhu.

Tridesete godine 20. stoljeća donijele su pozitivne promjene u školstvu Sjedinjenih Američkih Država. Zbog Velike gospodarske krize i visoke stope nezaposlenosti više je djece ostajalo u školama, pošto ionako ne bi uspjeli pronaći posao. Donesen je zakon na razini cijele države koji je zabranio rad djece, i sve su savezne države zakonski odredile dobnu granicu obaveznog školovanja (do dobi od najmanje šesnaest godina).²⁷

Nakon što su Prvi svjetski rat i Velika gospodarska kriza unijeli neke novosti u američki sustav obrazovanja (testiranje inteligencije, dulje ostajanje djece u školama), krajem 1950-ih jedan je događaj uzdrmao američku javnost. Naime, 1957. godine Rusi su lansirali satelit *Sputnjik* u Zemljinu orbitu, prvi put u povijesti. Tim činom uznemirili su Amerikance koji su zaključili da SAD zaostaje za SSSR-om zbog lošeg školstva, te kako se njihova djeca ne obrazuju u okviru svjetskih standarda. Kao rezultat, Kongres je 1958. godine donio zakon („National Education Defense Act“) kojim su prvi put javnom obrazovanju dodijeljena federalna

²⁴Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education.*, str. 64

²⁵Rury, John L. *Education and Social Change. Contours in the History of American Schooling.* SAD: Routledge, 2008., str. 156

²⁶Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education*, str. 66-67

²⁷*Isto*, str. 103

sredstva, preko 100 milijuna dolara godišnje.²⁸ Nakon *Sputnjika* naglasak se u školama i na fakultetima stavljao na matematiku, prirodne znanosti i strane jezike.

Tijekom 1970-ih Amerikanci su još jednom uzrok zaostajanja SAD-a u svjetskom poretku pronašli u američkom obrazovnom sustavu, ovoga puta zboglošeg gospodarskog stanja zemlje. Početkom 1980-ih provedena je studija „Nacija u opasnosti“ (o kojoj će biti više rečeno u sljedećem poglavlju) koja je pokazala da je loša kvaliteta američkog obrazovnog sustava odgovorna za nepripremljenost učenika za rad i da je time ugrožena dobrobit SAD-a. Nakon te studije je produžena školska godina, povećan broj testova i povećani su uvjeti potrebni za završetak srednje škole.²⁹ Krajem 1980-ih godina predsjednik Bush je sazvao pedeset guvernera kako bi raspravljali o školstvu, a na tom sastanku su formulirali šest nacionalnih obrazovnih ciljeva koji bi se trebali ispuniti do 2000. godine (i o njima detaljnije kasnije). Kroz 1990-e godine savezne države su od svojih učenika, učitelja i ravnatelja tražile odgovornost za rezultate koji su učenici postizali na sve većem broju testova. Učenicima na testovima trebali pokazati da su spremni za aktivno sudjelovanje u američkom gospodarstvu i da su ih škole pripremile za rad.

Tijekom 1990-ih godina pojavilo se nekoliko noviteta što se tiče obrazovanja. Jedan od najkontroverznijih bio je sustav bonova (eng. *vouchers*). Taj je sustav funkcionirao tako da je dozvoljavao učenicima slabijeg financijskog stanja da koriste sredstva javnih škola za plaćanje privatnih škola. Prvi zakon koji je pokrenuo sustav bonova u SAD-u donesen je 1990. godine u saveznoj državi Wisconsin, kad je 400 djece upisalo privatne, nereligiozne škole na teret poreznih obveznika.³⁰ U jesen 1998. godine u gradu Milwaukee, Wisconsin, čak je 6000 djece koristilo sustav bonova. Ono što je taj sustav činilo kontroverznim bila je činjenica da je troje od četvero djece u sustavu bonova već bilo upisano u privatne škole, samo što su sad za plaćanje školarine koristili novac namijenjen javnim školama.

U 1990-ima novost u sferi javnog obrazovanja bila je i nova vrsta škole, takozvana ugovorna škola (eng. *charter school*).³¹ Ugovorne škole su također bile javne škole, ali su manje podlijevale lokalnoj kontroli. Njihovi pobornici su tvrdili da su upravo zato fleksibilnije, jer je većina ugovornih škola bila pod kontrolom države a ne lokalnih jedinica i odbora. Ugovorne škole su također mogle biti financirane od strane privatnih kompanija. Od javnih škola ih je

²⁸Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education*, str. 118

²⁹*Isto*, str. 177

³⁰*Isto*, str. 196

³¹*Isto*, str. 204

dijelila i činjenica da su ih učenici mogli odabrati, za razliku od javnih škola u koje su učenici bili dodijeljivani prema mjestu stanovanja. Ugovorne škole su stoga morale biti privlačne učenicima ako su željele opstati. Predsjednik Clinton je bio pobornik većeg izbora u odabiru javnih škola, te je 1997. godine odobrena svota od 80 milijuna dolara u svrhu osnivanja novih ugovornih škola. U SAD-u je 2001. godine postojalo 2100 ugovornih škola i 91000 običnih javnih škola.³²

Sljedeći pokret koji je uzeo zamaha u 1990-ima nije bio novitet, ali je tijekom ovog desetljeća zadobio zakonsku podlogu. Radi se o pravu roditelja da sami školuju dijete kod kuće (eng. *homeschooling*), koje je krajem 1990-ih zakonom dozvoljeno u svih 50 država (2000. godine se u SAD-u manje od 2,5% djece školovalo kod kuće).

Jedna od mnogih promjena u školstvu u 1990-im godinama u SAD-u je *biopokret za standardima* (eng. *standards movement*).³³ Ideja koja je stajala iza tog pokreta bila je jednostavna: kurikulume različitih školatreba „uskладiti“ sa sustavom procjenjivanja znanja. Tako bi se mogli dobiti pouzdani rezultati koji bi pokazali koliko su znanja djeca usvojila i u kojoj mjeri škole izvršavaju svoju obrazovnu funkciju.³⁴ Do kraja desetljeća većina saveznih država je identificirala standarde za učenje za glavne predmete po svim razredima. Standardi su predstavljali ciljeve i od nastavnika se očekivalo da te ciljeve ostvare. Na neki način uvođenje standarda je značilo i uvođenje općeg kurikuluma na razini saveznih država, iako službeno nije bilo tako. Većina država je uvela i standardizirane testove za mjerenje uspješnosti ovih mjera. Testovi su imali zadatak i stvoriti „atmosferu odgovornosti“ u sferi javnog obrazovanja, jer su škole i nastavnici procjenjivani na osnovi uspjeha učenika na testovima.³⁵ Predsjednik Clinton je 1997. godine izjavio:

„Svaka država bi trebala usvojiti visoke nacionalne standarde. Svaka država bi trebala testirati učenike četvrtih razreda u čitanju i učenike osmih razreda u matematici, kako bi provjerila da su standardi pravilno implementirani.“³⁶

Završit ćemo ovaj općeniti pregled povijesti školstva SAD-a u ovom desetljeću, pošto je fokus ovog diplomskog rada upravo na 1990-im godinama nije potrebno ulaziti u 21. stoljeće.

³²Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education.*, str. 205

³³Rury, John L. *Education and Social Change. Contours in the History of American Schooling*, str. 230

³⁴Isto

³⁵Isto

³⁶Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education.*, str. 207

3. Nastava povijesti u Sjedinjenim Američkim Državama tijekom 1990-ih godina

Nastavu povijesti u Sjedinjenim Američkim Državama tijekom 1990-ih obilježila je jedna riječ: *standardi*. *Nacionalni standardi za američku povijest* te *Nacionalni standardi za svjetsku povijest*, koji su objavljeni 1994. godine, našli su se u središtu debata, postali su teme razgovora, radio emisija, e-mailova, sjednice Kongresa, te mnogih novinskih članaka. *Kraj povijesti*, članak fatalističkog naslova koji je pokrenuo lavinu prigovora, objavljen je 20. listopada 1994. godine u *Wall Street Journalu*. Autorica članka, Lynne Cheney³⁷, iznijela je oštru kritiku *Standarda* koja je dovela njih i njihove tvorce pod povećalo javnosti. Iza *Standarda* stajao je *Projekt nacionalnih standarda za povijest (National History Standards Project)* pokrenut na Sveučilištu Kalifornija u Los Angelesu (UCLA). U projektu su sudjelovali brojni sveučilišni profesori i nastavnici povijesti, stručnjaci za društvene znanosti, te mnogobrojni pedagozi. Nakon 32 mjeseca pisanja i prepravljanja, *Standardi* su objavljeni u listopadu 1994. godine. Gotovo istovremeno započela je najveća kontroverza oko nastave povijesti u SAD-u u 1990-ima.

No debate o *Standardima*, odnosno o tome što bi učenici trebali učiti o povijesti SAD-a i svijeta, samo su jedna u nizu kontroverzi nastalih zbog sadržaja udžbenika povijesti ili nastave povijesti. Debate o povijesti Sjedinjenih Američkih Država započele su već nakon Rata za nezavisnost, kada su se ljudi podijelili u mišljenjima o značenju i ostavštini ovog rata. Toliko je duboka bila podjela da sljedećih 40 godina Dan nezavisnosti nisu slavili zajedno, nego su organizirali odvojene parade, proslave, i slično.³⁸ Sljedeći veliki događaj u američkoj povijesti, Građanski rat, još je jednom unio razdor u američku viziju vlastite povijesti. Uzrok je, naravno, bilo ropstvo. Točnije, pokrenute su debate o tome što mladi Amerikanci trebaju znati o ropstvu i ulozi ropstva u povijesti SAD-a. Neslaganja su išla do te mjere da su izdavani posebni udžbenici povijesti za sjever, te posebni za jug Amerike, svaki sa svojim viđenjem Građanskog rata. Veterani Konfederacije³⁹ su 1911. godine odlučili da svi udžbenici povijesti u južnjačkim školama moraju biti provjereni i odbačeni ako govore o tome da se Jug borio da zadrži svoje

³⁷Predsjednica *Nacionalne zaklade za humanističke znanosti* (od 1986. do 1993. godine)

³⁸Crabtree, C., Dunn, R. E., Nash, G. B. *History on Trial*. New York: Alfred A. Knopf, 1997, str. 19

³⁹*United Confederate Veterans* je bila udruga bivših vojnika koji su se u američkom Građanskom ratu borili na strani Konfederacije američkih država

robove, ili opisuju robovlasnike kao okrutne i nepravedne prema robovima.⁴⁰ Iz ovih je primjera vidljiv utjecaj politike na sadržaj udžbenika povijesti i to još od najranijih godina Sjedinjenih Američkih Država, te kako se veliko značenje pridaje povijesti, a osobito njezinoj interpretaciji.

Tijekom godina u više navrata se pokušala provesti reforma, no dvije značajnije reforme koje su prethodile projektu nacionalnih standarda dogodile su se u razmaku od nekoliko desetljeća. Njih je potrebno pobliže analizirati kako bi se bolje razumjeli procesi koji su doveli do odbacivanja *Standarda* u 1990-ima. Prva reforma se odvijala tijekom 1920-ih i 1930-ih godina, pod imenom *Pokret za socijalnu rekonstrukciju (The Social Reconstruction Movement)*. Nekoliko desetaka godina kasnije, tijekom 1960-ih i 1970-ih, razvijan je kurikulum nazvan *Čovjek: tijek učenja (Man: A Course of Study)*. Oba su projekta zamišljena kao model kurikuluma „društvenih znanosti“ (koje su viđene kao mješavina povijesti, geografije, ekonomije, antropologije, sociologije, političkih znanosti, psihologije, itd.), oba su pokrenuli znanstvenici sa sveučilišta, oba su visoko cijenjena u krugovima nacionalne obrazovne zajednice, i oba su na kraju izazvala kontroverzu u javnosti i među političarima.⁴¹

Pokret socijalne rekonstrukcije(1920-e i 1930-e) bazirao se na ideji socijalne pravde i na uvjerenju da je svrha obrazovanja u svojoj osnovi socijalna. Njegovi su zagovornici promovirali škole kao primarne čimbenike socijalne i ekonomske promjene, a kroz kurikulum školebi bile u središte socijalne reforme jer bi se izravno bavile socijalnim i ekonomskim problemima. S približavanjem opasnosti od izbijanja II. svjetskog rata, kritika američkog društva više se nije mogla tolerirati, pa je to bio kraj pokreta socijalne rekonstrukcije. Tijekom 1930-ih godina udžbenike za osnovnu i srednju školu objavljivao je Harold Rugg⁴², psiholog koji se zalagao za razvijanje analitičkog mišljenja učenika, refleksije i kreativnog izražavanja. Ruggovi udžbenici, koji su se prodavali u milijunskim primjercima, krajem desetljeća suočeni su s optužbama da kaljaju ugled nacionalnim herojima, kritiziraju Ustav, osuđuju američki sustav privatnog vlasništva i kapitalizma, te potkopavaju tradicionalnu moralnost – iste će optužbe 60 godina kasnije biti uperene i protiv *Standarda*.⁴³

Čovjek: tijek učenja(1960-e i 1970-e), kurikulum dizajniran za 6. razred osnovne škole, zapamćen je u povijesti SAD-a kao jedan od najdramatičnijih izljeva nezadovoljstva javnosti

⁴⁰Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 20

⁴¹Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 16

⁴²Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 42

⁴³Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 18-19

protiv provođenja edukacijske reforme. Sovjetski Savez je 1957. godine lansirao satelit *Sputnjik* u Zemljinu orbitu, što je izazvalo veliku krizu u Sjedinjenim Američkim Državama. Kriza se odrazila i na obrazovanje, jer su Amerikanci zaključili da američki učenici po znanju zaostaju iza sovjetskih učenika. Rezultat je bio ulaganje 500 milijuna dolara u projekte vezane uz kurikulum koji su trajali sljedeća dva desetljeća. Međutim, cijeli projekt je do 1975. postao kontroverzan, te su se roditelji i neki političari pobunili protiv sadržaja prikazivanih djeci u 6. razredu. Osobito je upitan bio film o eskimskom plemenu Netsilik, u kojemu su ubijana ženska novorođena djeca. Neprikladnim su se smatrale i nastavne jedinice koje su se bavile životinjskim životnim ciklusom, jer su se bavile pitanjima seksualnog promiskuiteta, roditeljstva, te evolucije. Kada je kontroverza sredinom 1975. godine stigla i u američki Kongres, kongresnik Conlan je negativno ocijenio ovaj program. Iznio je optužbe koje su pokazale što je po njemu pravi cilj obrazovanja: stvaranje Amerikanaca lojalnih svojoj zemlji, koji štiju svoje junake i američke vrijednosti (što će ponovo izbiti u prvi plan tijekom kontroverzi oko *Standarda*). Među ostalim, kongresnik Conlan izjavio je da kurikulum *Čovjek: tijek učenjadovodi* u pitanje američke vrijednosti tako što izlaže djecu običajima drugih kultura, potiče djecu da preispituju postojeći društveni red, te ih čini podložnima „stranim vrijednostima i uvjerenjima“.⁴⁴ Tim skandalom ova reforma školstva je prekinuta.

Sljedeće desetljeće obilježilo je predsjedništvo Ronalda Reagana (američki predsjednik 1981.-1989.). On se zalagao za raspuštanje Ministarstva obrazovanja i za privatizaciju američkih škola. Naime, tijekom 1980-ih i ranih 1990-ih ponovo se stvorilo uvjerenje kako su američke škole podbacile, osobito u usporedbi s Japanompa zato Japan ekonomski jača dok američka ekonomska moć opada.⁴⁵ Ministar obrazovanja preporučio je formiranje posebnog tijela koje bi proučilo stanje američkog obrazovnog sustava. U kolovozu 1981. godine osnovao je komisiju koja je dvije godine kasnije (1983.) objavila izvještaj *Nacija u opasnosti: potreba za obrazovnom reformom* (*A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform*). Autori izvještaja su se po preporuci komisije posebno usredotočili na nekoliko točaka: ocjenjivanje kvalitete učenja i poučavanja u javnim i privatnim školama, koledžima i na sveučilištima, uspoređivanje američkih škola i koledža s onim „naprednijih nacija“, proučavanje povezanosti uvjeta za upis na koledž i

⁴⁴Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 22-23

⁴⁵*Isto*, str. 42

učenikog postignuća u srednjoj školi, itd.⁴⁶ Dolazim do zaključka da je Reaganova administracija izjednačavala školski uspjeh s ekonomskim uspjehom države i na taj je način opravdavala ekonomsko slabljenje SAD-a. Iste godine (1983.) objavljeno je više izvještaja raznih agencija i institucija, a svi su poistovjećivali ekonomski i školski uspjeh.⁴⁷ Logičnim slijedom reforma školstva nametala se kao uvjet poboljšanja američkog gospodarstva.

Lynne V. Cheney je kao predsjednica *Nacionalne zaklade za humanističke znanosti (National Endowment for the Humanities)*⁴⁸, financirala ocjenjivanje znanja 8000 učenika 11. razreda na polju povijesti i književnosti.⁴⁹ Rezultati objavljeni 1988. godine u knjizi *Što naši 17-godišnjaci znaju? (What Do Our 17-Year-Olds Know?)* pokazali su da cijela generacija mladih Amerikanaca u dobi od 17 godina ne zna odgovoriti na osnovna pitanja o povijesti i književnosti svoje nacije, što je iznenadilo američku javnost. Osobito je šokirala činjenica da je samo 32% učenika uspjelo smjestiti Građanski rat u točnu polovicu stoljeća.⁵⁰ Iako nije dokazano da su ispitani učenici s gradivom slabije upoznati od prijašnjih generacija (jer te generacije nisu testirane), zagovaratelji reforme obrazovanja dobili su potporu javnosti.

⁴⁶http://datacenter.spps.org/uploads/SOTW_A_Nation_at_Risk_1983.pdf (13.09.2012.), str.7

⁴⁷Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 46

⁴⁸Neovisna organizacija vlade SAD-a koja dodjeljuje sredstva i podupire istraživanja, obrazovanje, konzervaciju, javne programe.

⁴⁹Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 55

⁵⁰Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 109

4. Nacionalni standardi za povijest

Nacionalni standardi za američku povijest i *Nacionalni standardi za svjetsku povijest* rezultat su suradnje *Nacionalnog centra za povijest u školama* Sveučilišta u Kaliforniji (*National Center for History in the Schools*) i *Nacionalnog vijeća za standarde povijesti* (*National Council for History Standards*). Razvoj standarda zajednički su financirali već spomenuta *Nacionalna zaklada za humanističke znanosti* i Ministarstvo obrazovanja SAD-a. Projektom razvoja standarda upravljali su Charlotte Crabtree⁵¹ i Gary B. Nash⁵². Objavljeni su u listopadu 1994. godine, a zamišljeni su kao smjernice za nastavnike povijesti od petog do dvanaestog razreda (dob učenika otprilike od 10 do 17 godina). Nastali su kao rezultat politike obrazovanja dvaju američkih predsjednika, Georgea H. W. Busha i Billa Clintona, odnosno zakona koje su oni donijeli a o kojima će uskoro biti riječ.

Predsjednik Bush je 1989. godine sazvao guvernere 50 američkih saveznih država na sastanak u Charlottesville. Cilj sastanka bio je pronaći odgovor na problem američkog obrazovanja koji je identificiran u izvještaju iz 1983., *Nacija u opasnosti: potreba za obrazovnom reformom*. Kao što je već rečeno, prema tom izvještaju postojao je imperativ za obrazovnom reformom obzirom da se smatralo kako Amerika zaostaje u gospodarskom napretku upravo zbog lošeg školstva. Stoga je zaključeno, po prvi puta u američkoj povijesti, kako je razvoj internacionalno konkurentnih standarda za obrazovnu izvrsnost ključan za nacionalnu politiku.⁵³ Guverneri su kao rezultat definirali šest obrazovnih ciljeva („National Education Goals“) koji su se trebali ostvariti do 2000. godine:

1. Sva djeca u Americi krenut će u školu spremna za učenje.
2. Postotak učenika koji završavaju srednju školu porastće na najmanje 90 posto.
3. Američki učenici završit će četvrti, osmi i dvanaesti razred nakon što pokažu kompetencije u engleskom jeziku, matematici, znanosti, povijesti i geografiji. Svaka škola u Americi omogućit će svim učenicima da nauče misliti kako bi bili pripremljeni za odgovorno građanstvo, daljnje učenje i produktivan rad u američkoj modernoj ekonomiji.
4. Američki učenici bit će prvi u svijetu u postignućima iz znanosti i matematike.

⁵¹Charlotte A. Crabtree bila je profesorica edukacije na Sveučilištu u Kaliforniji, Los Angeles.

⁵²Gary B. Nash je američki povjesničar i profesor na Sveučilištu u Kaliforniji, Los Angeles.

⁵³Symcox, Linda. *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*. New York: Teachers College Press, Columbia University, 2002., str. 9

5. Svaki odrastao Amerikanac bit će pismen i posjedovat će znanje i vještine potrebne za konkuriranje u globalnoj ekonomiji te izvršavanje prava i odgovornosti koje dolaze uz građanstvo.
6. Svaka škola u Americi bit će bez droga i nasilja, i pružat će siguran, discipliniran okoliš pogodan za učenje.⁵⁴

Treći je cilj identificirao povijest kao jedan od pet osnovnih školskih predmeta za koje je potrebno formirati nacionalne standarde postignuća. Škola se smatrala mjestom „proizvodnje“ produktivnih građana koji će jednog dana pridonositi visokom položaju SAD-a na skali svjetske ekonomije. Na temelju ovih obrazovnih ciljeva može se zaključiti da je potreba za reformom školstva proizašla iz želje SAD-a za konkurentnošću na globalnom tržištu rada, na kojemu se u to vrijeme uzdizao Japan. No zanimljivo je da su guverneri svih država zaključili da je i povijest kao nastavni predmet važna u oblikovanju gospodarski korisnih građana (iako se u četvrtom cilju naglasak ipak stavlja na matematiku i znanost). Povijesti je tako osigurano važno mjesto u nacionalnoj reformi obrazovnog sustava.

U travnju 1991. godine, dvije godine nakon *Ciljeva*, predsjednik Bush je predložio donošenje zakona „America 2000“. Ovaj je zakon predlagao kreiranje nacionalnih standarda i nacionalnih testova za 5 osnovnih predmeta: engleski jezik, matematiku, znanost, povijest i geografiju (prema trećem obrazovnom cilju). Testovi bi se provodili u četvrtom, osmom i dvanaestom razredu. Osim za standarde i testove, „America 2000“ se zalagao i za otvaranje 535 novih škola koje bi demonstrirale strategije reforme i služile kao model ostalim školama.⁵⁵No, prijedlog zakona nije prošao u Kongresu.

Daljni poticaj razvoju standarda dao je predsjednik Clinton u ožujku 1994. godine donošenjem zakona „Ciljevi 2000: Obrazujmo Ameriku“ („Goals 2000: Educate America Act“). U osnovi se *Ciljevi 2000* sastoje od obrazovnih ciljeva iz 1989. (neki su ostali isti, neki su izmijenjeni), kojima su dodana dva nova cilja. Preuzimanje *Ciljeva* iz 1989. godine nije iznenađujuće, pošto je Clinton te godine kao guverner Arkansasa aktivno sudjelovao u njihovom donošenju.⁵⁶ Ni *Ciljevi* iz 1989. ni iz 1994. godine nisu zamišljeni kao obavezan nacionalni kurikulum ili reforma koja bi bila nametnuta državama i lokalnim upravama. Dakle, njihovo

⁵⁴Federal Education Policy and the States, 1945-2009. The George H.W. Bush Years: Education Summit. http://www.archives.nysed.gov/edpolicy/research/res_essay_bush_ghw_edsummit.shtml (18.9.2012.)

⁵⁵Isto

⁵⁶Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 150

implementiranje bilo je dobrovoljno i svaka država i lokalna samoupravna jedinica mogla je odlučiti do koje će ih mjere primijeniti.

Prema tome, do 2000. godine trebalo je provesti osam obrazovnih ciljeva⁵⁷:

1. Sva djeca u Americi krenut će u školu spremna na učenje.
2. Postotak učenika koji završavaju srednju školu porastće na najmanje 90%.
3. Američki učenici završitće četvrti, osmi i dvanaesti razred nakon što demonstriraju kompetencije u engleskom jeziku, matematici, znanosti, stranim jezicima, politici i gospodarstvu, ekonomiji, umjetnosti, povijesti i geografiji – [i napustiti školu] spremni za odgovornu građansku dužnost, daljnje učenje, i produktivno zaposlenje.
4. Američki učenici bitće prvi u svijetu u postignućima iz znanosti i matematike.
5. Svaki odrastao Amerikanac bitće pismen i posjedovat će znanje i vještine potrebne za konkuriranje u globalnoj ekonomiji te izvršavanje prava i odgovornosti koje dolaze uz građanstvo.
6. Svaka škola u Americi bitće bez droga, nasilja i neautoriziranog oružja i alkohola, te će pružati discipliniran okoliš pogodan za učenje.
7. Nastavnici će imati pristup programima za daljnje usavršavanje profesionalnih vještina te priliku da usvoje znanje i vještine potrebne za poduku i pripremu učenika za sljedeće stoljeće.
8. Svaka će škola promicati partnerstvo koje će povećati sudjelovanje roditelja u promicanju socijalnog, emocionalnog i akademskog napretka djece.

Osim što su dodana dva nova cilja (ciljevi sedam i osam), cilj broj tri je modificiran, te su osnovnim predmetima iz 1989. godine dodana 4 nova predmeta iz kojih se očekuje da učenici steknu osnovne kompetencije (znanost, politika i gospodarstvo, ekonomija, umjetnost). Povijest je i dalje smatrana predmetom koji oblikuje učenike u pouzdane i odgovorne građane, odnosno državljane. No za razliku od *Nacionalnih obrazovnih ciljeva* iz 1989. godine, „Ciljevi 2000: Obrazujmo Ameriku“ dobili su potporu Kongresa, te otvorili put donošenju nacionalnih standarda.

⁵⁷Summary of Goals 2000: Educate America Act.

<http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/envrnmnt/stw/sw0goals.htm> (19.9.2012.)

4.1. Izrada nacionalnih standarda za povijest

Krajem 1980-ih godina u Kaliforniji, saveznoj državi koja će se naći u centru nacionalnih debata nakon donošenja standarda, pokrenuta je najveća institucionalna reforma tih godina. Novi *Okvir za povijest i društvene znanosti (History-Social Science Framework)* donesen je 1987. godine. Prema njemu se povijest Sjedinjenih Američkih Država podučava u petom, osmom i jedanaestom razredu, a svjetska povijest u šestom, sedmom i desetom razredu. To je bila revolucionarna odluka, jer do tada nijedna država u SAD-u nije toliko prostora u svojem državnom kurikulumu posvetila poučavanju povijesti.⁵⁸ Koliko je ovo povećanje satnice povijesti u školama u Kaliforniji bilo revolucionarno pokazuje i činjenica da se krajem 1980-ih godina u većini država u SAD-u svjetska povijest poučavala samo u 10. razredu, a povijest SAD-a samo u 11. razredu. U osnovnim školama se povijest kao zaseban predmet tad općenito rijetko nalazila u kurikulumu (iako se poučavala u sklopu drugih predmeta).⁵⁹ Ključnu ulogu u ovom projektu odigrale su Diane Ravitch i Charlotte Crabtree, a Lynne V. Cheney je smatrala kalifornijsku reformu „povratka“ povijesti u školske klupe modelom koji bi trebala slijediti cijela nacija. One će kasnije imati velike uloge i u projektu nacionalnih standarda.

Nakon što su položeni temelji za standarde, moglo se pristupiti pokretanju projekta. Dvije pobornice nacionalnih standarda su se 1992. godine udružile kako bi financirale *Nacionalni centar za povijest u školama (National Center for History in the Schools)*. Naime, Lynne V. Cheney, predsjednica *Nacionalne zaklade za humanističke znanosti* (od 1986. do 1993. godine⁶⁰), i Diane Ravitch, pomoćnica ministra obrazovanja u Uredu za istraživanje i poboljšanje obrazovanja (Assistant Secretary of Education for the Office of Educational Research and Improvement at the U.S. Department of Education), osigurale su budžet od 1,6 milijuna dolara za razvijanje smjernica o definiranju izvrsnosti u poučavanju i učenju povijesti u američkim školama.⁶¹ Cheney je još 1987. godine objavila svoju namjeru o pokretanju *Nacionalnog centra za povijest u školama* čiji bi zadatak bio istražiti stanje nastave povijesti u cijeloj državi te razviti model za poučavanje povijesti. Centar je konačno formiran 1988. godine pod vodstvom Charlotte Crabtree u sklopu Sveučilišta u Kaliforniji u Los Angelesu. Zamišljen je kao

⁵⁸Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 112

⁵⁹*Isto*, str. 113

⁶⁰*Past NEH Chairmen*. <http://www.neh.gov/about/history/past-chairmen> (20.9.2012.)

⁶¹Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 10

suradnja između *Nacionalne zaklade za humanističke znanosti* (na čelu koje se nalazila Cheney) i Sveučilišta u Kaliforniji. C. Crabtree je kao svog glavnog suradnika odabrala profesora povijesti sa Sveučilišta u Kaliforniji, Garyja Nasha. U članku objavljenom 21 godinu poslije,⁶² G. Nash se prisjeća kako je nasumičnim odabirom postao dio projekta koji će mu odrediti daljnji tok karijere. Naime, Charlotte Crabtree mu je jednog dana 1987. godine jednostavno pokucala na vrata i pozvala ga da joj se pridruži u prijavi za subvenciju od milijun dolara koju je dodjeljivala *Nacionalna zaklada za humanističke znanosti*. Iako su godinama radili na istom sveučilištu C. Crabtree nije Nasha otprije poznavala. C. Crabtree je već bila napisala prijedlog i samo je trebala člana odsjeka za povijest da ga supotpíše s obzirom da je cijela ideja subvencije bila sagraditi most između nastavnika povijesti u osnovnim i srednjim školama i sveučilišnih profesora povijesti.⁶³ Nash je pristao sudjelovati u prijavi za subvenciju, koja im je nakon nekoliko mjeseci odobrena, pa je u ožujku 1988. osnovan *Nacionalni centar za povijest u školama* koji je zamišljen kao mjesto suradnje nastavnika i sveučilišnih profesora povijesti. *Nacionalni Centar* odmah je pokrenuo projekte za skupljanje podataka o poučavanju povijesti u školama, razvijanje novih razrednih materijala i vodiča kroz kurikulum, sponzoriranje radionica i organiziranje nacionalne mreže nastavnika i profesora povijesti. Nakon osnivanja ovakvog centra na nacionalnoj razini postalo je pitanje vremena kada će se pokrenuti projekt donošenja standarda za povijest koji bi vrijedili u svim državama i u svim školama, te djeci diljem Amerike pružili jednake šanse za uspjeh u nastavi povijesti.

Uvođenje nacionalnih standarda za povijest imalo je kao krajnji cilj uvođenje testiranja na državnoj razini. Već na prvom sastanku *Nacionalnog vijeća za standarde iz povijesti* (*National Council for History Standards*) neki članovi su izrazili strah da će nacionalni standardi voditi do nacionalnih testova.⁶⁴ Uzrok njihove zabrinutosti bila je realna mogućnost da svi učenici neće imati ravnopravan pristup standardima i kvalitetnim nastavnim materijalima, što bi dovelo do nejednakih postignuća učenika. Pošto su i L. Cheney i C. Crabtree na umu imale nacionalno testiranje, ti su strahovi bili opravdani. Cheney je u izvještaju *Nacionalni testovi: što druge zemlje očekuju da učenici znaju* (*National Tests: What Other Countries Expect Their Students to Know*), objavljenom 1991. godine, jasno izrazila svoje mišljenje o nacionalnim testovima uspoređujući Sjedinjene Američke Države s drugim državama (Francuskom,

⁶²Nash, *Looking Back, Looking Forward*, u: „History Teacher Special Issue Gary Nash“. Volume 42, 2009.

⁶³Isto

⁶⁴Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 102

Njemačkom, Engleskom, Walesom, Japanom i nekim europskim školama). U uvodu je postavila sljedeća pitanja: „Kako možemo mjeriti znanje učenika? Kako možemo prosuditi koji nastavnici i škole postižu najbolje rezultate? Kako možemo znati kada smo postigli napredak u poboljšanju američkog obrazovnog sustava?“⁶⁵ Na ova pitanja nije bilo odgovora, s obzirom da se u SAD-u nisu provodili standardizirani testovi na državnoj razini. Testiranje postignuća provodilo se u američkim školama, ali s različitim testovima, ovisno o školi ili saveznoj državi. Takav način mjerenja znanja nije omogućavao usporedbu postignuća učenika jedne škole s učenicima druge škole. Na taj način nisu se mogli uspoređivati rezultati iste generacije učenika u cijeloj državi, nego se jedna generacija uspoređivala sa starijim generacijama koje su polagale iste testove. U ovom izvještaju L. Cheney je usporedila i znanje američkih učenika sa znanjem učenika u zemljama koje provode standardizirane testove na državnoj razini (Francuska, Njemačka, Engleska, Wales, Japan i neke europske škole), pritom tvrdeći da ti učenici znaju više o američkoj povijesti od američkih učenika: „Mogu li američki učenici odgovoriti na pitanja koja Francuzi postavljaju o vanjskoj politici Sjedinjenih Američkih Država? Koja Britanci postavljaju o američkom progresivizmu? Koja europske škole postavljaju o secesiji Južne Karoline? Očekujemo li od svojih učenika da o američkoj povijesti znaju koliko druge države očekuju od svojih? Očekujemo li od svojih učenika da znaju o povijesti drugih nacija u približnoj mjeri u kojoj se očekuje od njih da znaju o našoj povijesti?“⁶⁶ Cheney je pritom implicirala da su visoki standardi očekivanog znanja učenika u navedenim državama postavljeni upravo nacionalnim testovima, što je bio njezin argument za uvođenje takvih testova u SAD-u. Međutim, uvođenje nacionalnih testova naišlo je na otpor, te nakon što je cijela ideja testiranja na državnoj razini odbačena moglo se pristupiti stvaranju nacionalnih standarda za povijest.

Nacionalni standardi su razvijeni na Sveučilištu u Kaliforniji pod stručnim vodstvom *Nacionalnog centra za povijest u školama*. Nastali su kao direktna posljedica trećeg od šest obrazovnih ciljeva usvojenih 1989. godine. Prema tom cilju povijest je identificirana kao jedan od pet školskih predmeta za koje je potrebno ustanoviti nove nacionalne standarde postignuća.

⁶⁵Cheney, Lynne V. *National Tests: What Other Countries Expect Their Students to Know*. National Endowment for the Humanities, 1991.

http://books.google.hr/books?id=jRbnfNmgSHYC&pg=PP1&lpg=PP1&dq=%22national+tests+what+other+countr+s+expect+their+students+to+do%22&source=bl&ots=QL6A-iVcxn&sig=iqNFRcVgK49y4Fbmh9BAirs9T2U&hl=hr&sa=X&ei=V2hcULOzC8_otQb2zoHwCg&ved=0CGgQ6AEwBw#v=onepage&q=%22national%20tests%20what%20other%20countries%20expect%20their%20students%20to%20do%22&f=false (21.9.2012.), str. 1

⁶⁶Isto, str. 2

Veliku potporu donošenju standarda za tih pet temeljnih disciplina (engleski jezik, matematika, znanost, povijest i geografija) iskazali su 1992. godine i Kongres, *Nacionalno vijeće za obrazovne standarde i testiranje (National Council on Education Standards and Testing)* te administracija predsjednika Busha.

Novoosnovana *Radna skupina za povijest (History Task Force)*⁶⁷ na čelu s Lynne Cheney također je 1992. godine pružila potporu razvoju nacionalnih povijesnih standarda, no otišla je i korak dalje te predložila nekoliko smjernica. Tako su članovi *Radne skupine za povijest*, među kojima se nalazila i Charlotte Crabtree, preporučili sljedeće: da se standardi bave svjetskom poviješću i poviješću SAD-a, da uključe interpretaciju i analizu a ne samo osnovne činjenice, te da sadržavaju i građansko obrazovanje, ekonomsku povijest, povijest umjetnosti, književnost i geografiju. Također su potvrdili da bi pisanje standarda trebalo biti konsenzualni proces, transparentan i otvoren javnosti, razrađen u nekoliko etapa kako bi se standardi po potrebi mogli doradivati i usavršavati.⁶⁸ Nakon što su određene osnovne smjernice, moglo se pristupiti razvoju standarda. No prije toga bilo je potrebno formirati *Nacionalno vijeće (National Council)* čiji bi članovi redovito procjenjivali *Standarde* te davali svoju ocjenu njihova napretka, a njihov zadatak bio bi i procijeniti kada su *Standardi* spremni za objavljivanje. Kako bi dobili što reprezentativniji uzorak različitih mišljenja, pri formiranju *Vijeća* Nash i Crabtree zalagali su se za uključivanje sveučilišnih profesora povijesti kao i nastavnika povijesti, podjednakog broja muškaraca i žena, te ljudi s različitim viđenjima ciljeva nastave povijesti. Konačno je broj sužen na 28 članova, od kojih ni jedan nije bio član Kongresa ili neke vladine organizacije, kako ne bi došlo do optužbi da federalna vlada stoji iza projekta *Standarda*. Naime, sudionici u projektu *Standarda* željeli su se ograditi od mogućih optužbi da će standardi postati neka vrsta nacionalnog kurikuluma iz povijesti.

Standardi su razvijani u vremenskom periodu od 32 mjeseca, tijekom kojih je dolazilo i do razilaženja mišljenja o nekim temeljnim smjernicama njihovog razvoja. Najviše se koplja lomilo oko multikulturalizma: „pitanja kako i do koje granice bi standardi trebali uključiti povijesna iskustva rasnih, etničkih i vjerskih manjina, kao i žena i radne klase.“⁶⁹ Pitanje multikulturalizma postalo je aktualno početkom 1980-ih uzdizanjem kulturne i socijalne

⁶⁷*Radna skupinu za povijest*, koju je osnovalo *Nacionalno vijeće za standarde i testiranje u obrazovanju*, bila je jedna od radnih skupina koje su sudjelovale u projektu standarda

⁶⁸Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 156

⁶⁹*Isto*, str. 160

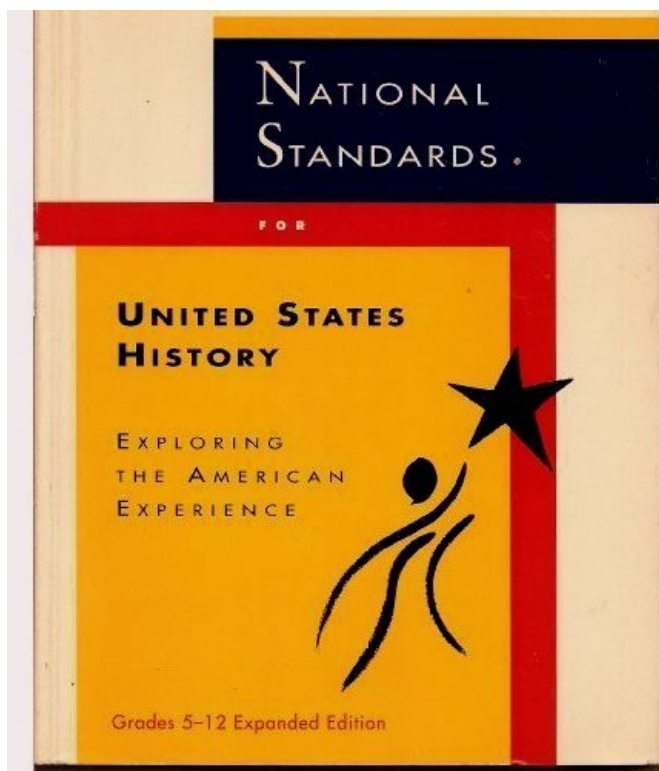
povijesti. Pobornici socijalne povijesti zagovarali su uvođenje „povijesti odozdo“ u školske klupe, odnosno uključivanje onih koji su dotad isključivani iz nacionalne povijesti, kao što su robovi, žene i radnička klasa. Pobornici suprotnog mišljenja izrazili su strah kako će multikulturalizam u nastavi povijesti izazvati „disintegraciju nacionalnog jedinstva“, ⁷⁰ te su smatrali da bi učenici trebali učiti jednu veliku pripovijest koja slavi zajedničku i trijumfalnu nacionalnu povijest, s naglaskom na velikim junacima američke povijesti. U tu se grupu svrstala i L. Cheney, koja je za krizu u školstvu zapravo krivila metodologiju socijalne historije, te smatrala da socijalna historija naglašava sadašnjost a ne prošlost, vještine a ne sadržaj, te jednakost a ne izvrsnost. ⁷¹ Kasnije će na račun *Standarda* padati optužbe o multikulturalizmu i nepoštivanju američkih junaka.

⁷⁰Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 161

⁷¹Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 85

4.2. Nacionalni standardi za američku povijest

U listopadu 1994. godine objavljeni su „Nacionalni standardi za američku povijest“ („National Standards for United States History“). Projektom nacionalnih standarda upravljali su Charlotte Crabtree i Gary B. Nash koji su zajedno predsjedavali tijelom zaduženim za donošenje *Standarda*, odnosno *Nacionalnim centrom za povijest u školama*. Prema Crabtree i Nashu ciljprojekta bio je „razvijanje širokog nacionalnog konsenzusa o onome što čini

Slika 1. Naslovna stranica *Nacionalnih standarda za američku povijest*

izvrsnost u poučavanju i učenju povijesti u američkim školama“.⁷² Prilikom izrade *Standarda* težilo se osigurati jednak pristup razumijevanju povijesti i procesima promišljanja o povijesti svim učenicima tijekom dvanaestogodišnjeg osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Upotrebom *Standarda* u školama diljem Amerike postigla bi se ravnopravnost učenika različitih saveznih država, s obzirom da je svaka država provodila vlastitu politiku nastave povijesti. Putem *Standarda* trebao se postići nacionalni konsenzus o tome što bi svi učenici trebali naučiti „o povijesti svoje nacije i ljudi svih rasnih, vjerskih, etničkih i nacionalnih pozadina koji su bili dio te priče“.⁷³ No, *Standardi* su bili zamišljeni kao *smjernice* za nastavnike, a ne obavezan program, što je opet dovodilo u pitanje ravnopravnost i jednakost prilika svih učenika. S navedenim ciljem na umu, i nakon dvije godine intenzivnog rada, sastanaka i suradnje sa stotinama suradnika, „Nacionalni standardi za američku povijest“ izašli su u javnost. Više od 200 stranica organizirano je u četiri poglavlja.

⁷²*National Standards for United States History: Exploring the American Experience. Grades 5-12 Expanded Edition.* University of California, Los Angeles: National Center for History in the Schools, 1994., str. iii

⁷³*Isto*, str. v

Prvo poglavlje naslovljeno „Razvijanje standarda za povijest Sjedinjenih Američkih Država za razrede 5-12“ („Developing Standards in United States History for Students in Grades 5-12“) bavi se važnošću povijesti za obrazovanog građanina („znanje povijesti preduvjet je za političku inteligenciju“⁷⁴), definicijom samih standarda, kriterijima za razvoj standarda, razvojem standarda za povijest SAD-a te s tri smjernice njihovog razvoja. Prema mišljenju autora, povijest kao nastavni predmet pomaže učenicima da se lakše suoče s problemima današnjice proučavanjem odluka donesenih u prošlosti, te da na povijesnim primjerima zaključe o posljedicama svojih djela. Dakle, povijest ima i odgojnu funkciju jer učenike poučava vrijednostima koje će im pomoći da donesu pravilne životne odluke te da pronađu svoj identitet i mjesto u povijesnom tijeku. Tu je i pitanje razumijevanja drugih kultura i alternativnih sustava vrijednosti, čijim bi proučavanjem učenici trebali razviti uzajamnu strpljivost i poštovanje. Zbog navedenih razloga autori su smatrali da je povijest jako važan dio kurikuluma kojemu bi trebalo posvetiti više pažnje. Upotrebom *Standarda* olakšao bi se posao nastavnika povijesti, s obzirom da se u njima eksplicitno navode ciljevi koje bi svi učenici trebali ostvariti.

Prema *definiciji*, postoje dvije vrste standarda u povijesti koji se ne mogu razviti jedan bez drugoga: vještine povijesnog mišljenja i povijesno razumijevanje.⁷⁵ Vještine povijesnog mišljenja omogućuju učenicima da procjenjuju dokaze, razvijaju umijeće komparativne i uzročne analize, interpretiraju povijesne zapise i konstruiraju valjane argumente i perspektive na temelju kojih mogu donositi ispravne odluke u svakodnevnom životu. Povijesno razumijevanje definira što sve učenici trebaju znati o povijesti svoje nacije i o povijesti svijeta, kako bi pomoću tog znanja mogli uspješno analizirati suvremene probleme. Tu dolazimo i do pitanja *kriterija* za razvoj standarda. Oni su određeni kako bi se lakše odlučilo koje podatke iz povijesti čovječanstva učenici trebaju usvojiti, ali isto tako, povijesne perspektive, vještine povijesnog promišljanja i analize vrijednosti. *Nacionalno vijeće za povijesne standarde* odobrilo je 15 kriterija koji su služili kao nit vodilja tijekom razvoja povijesnih standarda za razdoblje od vrtića do 12. razreda, odnosno koji su poslužili autorima standarda kao smjernice za njihov razvoj. Slijedi izbor iz kriterija koji su relevantni za debate koje će kasnije izbiti.⁷⁶ Prema prvom kriteriju *Standardi* trebaju poticati aktivno preispitivanje i učenje, a ne pasivno usvajanje

⁷⁴ *National Standards for United States History: Exploring the American Experience. Grades 5-12 Expanded Edition*, str. 1

⁷⁵ *Isto*, str. 2

⁷⁶ Za listu svih kriterija pogledati *Prilog 1*

činjenica, datuma i imena. Drugi kriterij određuje da se od svih učenika očekuje ostvarivanje zadanih standarda i da se svim učenicima treba omogućiti jednak pristup sredstvima potrebnim za ostvarivanje tih standarda. Osmi kriterij kaže da standardi za povijest SAD-a trebaju odražavati nacionalnu raznolikost na temelju rase, narodnosti, socijalnog i ekonomskog statusa, roda, regije, politike i religije, ali i ono što je zajedničko cijeloj naciji. Doprinosi i nastojanja specifičnih grupa i pojedinaca također se trebaju uključiti u narativ. Jedanaesti kriterij se dotakao standarda za povijest SAD-a i za svjetsku povijest, koji se trebaju odvojeno razvijati, ali istovremeno biti sličnog formata i sadržajno povezani. Tako standardi za povijest SAD-a trebaju reflektirati globalni kontekst u kojemu se država razvila, dok standardi za svjetsku povijest trebaju uključiti povijest SAD-a kao svoj sastavni dio. Četrnaesti kriterij određuje koji dijelovi kulture trebaju biti uključeni u standarde: religija, znanost i tehnologija, politika i vlada, ekonomija, interakcija s okolišem, intelektualni i društveni život, književnost i umjetnost.⁷⁷Nakon što su utvrđeni kriteriji moglo se pristupiti i razvoju samih *Standarda*.

U dvije godine razvijanja *Standarda* autori su posebnu pažnju posvetili periodizaciji, povijesnom razumijevanju, povijesnom mišljenju te integraciji *Standarda* u povijesno mišljenje i razumijevanje. Autori i suradnici podijelili su povijest SAD-a u 10 perioda, odnosno era⁷⁸:

Era 1. Susretanje triju svijetova (počeci do 1620.)

Era 2. Kolonizacija i naseljavanje (1585.-1763.)

Era 3. Revolucija i nova država (1754.-1820-e)

Era 4: Ekspanzija i reforma (1801.-1861.)

Era 5. Građanski rat i Rekonstrukcija (1850.-1877.)

Era 6. Razvoj industrije Sjedinjenih Američkih Država (1870.-1900.)

Era 7. Pojava moderne Amerike (1890.-1930.)

Era 8. Velika gospodarska kriza i II. svjetski rat (1929.-1945.)

Era 9. Poslijeratne Sjedinjene Američke Države (1945.-rane 1970-e)

Era 10. Suvremene Sjedinjene Američke Države (1968.-sadašnje vrijeme)

Pažljivim proučavanjem godina određenih kao granica era možemo primijetiti da se sve ere preklapaju. Autori su predlagali nastavnicima da učenicima objasne kako je podjela povijesti SAD-a i svijeta na periode jednostavno način na koji povjesničari nastoje organizirati povijest,

⁷⁷*National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 3-4

⁷⁸*Isto*, str. 4-5

no u isto vrijeme je teško osmisliti periodizaciju kojom bi sve grupe bile zadovoljne. To se osobito odnosi na SAD, s obzirom da je to država u kojoj žive osobe različita porijekla. Uzmimo primjer američkih Indijanaca čija se periodizacija često ne poklapa s periodizacijom europskih doseljenika u kolonijalnom periodu, ili afričkih Amerikanaca koji imaju vlastite prekretnice u povijesti (kao što je početak prisilnog rada, zabrana prisilnog rada itd.). Iako se zalažu za periodizaciju koja nastoji izjednačiti socijalnu i političku povijest, autori ipak upotrebljavaju političke događaje (na primjer Rat za nezavisnost, Građanski rat, itd.) kao granične točke, s obzirom da obično imaju točno određeni početak i kraj (dok je teže odrediti početak npr. promjena u odgoju djece i veličini obitelji). Stoga su autori odlučili preklapati kraj jedne i početak druge ere, kako bi pokazali da zapravo ne postoji početak i kraj neke ere, te da povjesničari samo nastoje dati strukturu tijeku povijesti dijeleći je na periode.⁷⁹

Povijesno razumijevanje učenika se, po mišljenju autora, razvija proučavanjem socijalne i političke povijesti, povijesti znanosti i tehnologije, ekonomske i kulturne povijesti. Učeći socijalnu povijest, učenici dobivaju uvid u strukturu društva i način njezina funkcioniranja, te kako ekonomske, vjerske, kulturne i političke promjene utječu na društveni život. Proučavanjem političke povijesti učenici razvijaju dublje razumijevanje razvoja političkih aktivnosti u svojoj lokalnoj zajednici, saveznoj državi, naciji, ali i društvima diljem svijeta. Povijest znanosti i tehnologije pomaže učenicima shvatiti da je znanstveni poriv za razumijevanjem prirode, svijeta i čovječanstva star koliko i povijest. Također je važno da učenici shvate kako su znanstvena i tehnološka postignuća utjecala na sve ostale sfere ljudske aktivnosti. Kroz ekonomsku povijest učenici osvještavaju kako su ekonomski faktori bitni u određivanju kvalitete života i u strukturiranju društva, te kako su utjecali na tijek povijesti. Kulturna povijest uči kako su ideje, vjerovanja i vrijednosti duboko utjecale na akcije ljudi kroz povijest (osobito religija, filozofija, umjetnost i popularna kultura). Na kraju, bitno je da učenici *razumiju* i da je ovih pet sfera povezano i isprepletano u svakodnevnom životu svih ljudi, pa i njih samih, te kako na temelju povijesti mogu donositi zaključke o sadašnjosti, nečemu što direktno utječe i na njihove živote.

Prilikom razvoja *Standarda* autori su bili odlučni u tome da učenici ne budu ograničeni samo na učenje činjenica, datuma i imena, već i da razvijaju uočavanje uzročno-posljedičnih veza, da sami na temelju činjenica dolaze do zaključaka te da provode povijesna istraživanja; odnosno, da

⁷⁹National Standards for United States History: Exploring the American Experience, str. 5

razvijaju vještine *povijesnog mišljenja*. Prema autorima postoji pet vrsta povijesnog mišljenja koje bi učenici trebali savladati:

1. *Kronološko mišljenje*, koje podrazumijeva razvijanje jasnog osjećaja za vrijeme – prošlost, sadašnjost i budućnost.
2. *Povijesno razumijevanje*, što se odnosi na sposobnost čitanja povijesnih tekstova s razumijevanjem, sposobnost identificiranja osnovnih elemenata narativa (kao što su sudionici, situacija, slijed događaja, njihovi uzroci, itd.), sposobnost opisivanja prošlih događaja kroz oči i iskustva njihovih sudionika, donošenje zaključaka na temelju literature, umjetnosti, artefakata, te izbjegavanje donošenja zaključaka na temelju suvremenih vrijednosti.
3. *Povijesna analiza i interpretacija*, uz što autori *Standarda* uključuju i sposobnost kompariranja i kontrastiranja različitih iskustava, vjerovanja, tradicija, nada i strahova ljudi različitog porijekla i različitog statusa, te analiziranja kako su njihova iskustva i okolina utjecali na njih; sposobnost korištenja višestrukih perspektiva pri proučavanju ljudskog iskustva i različitih uzroka pri analizi povijesnih događaja; sposobnost kompariranja i evaluiranja različitih interpretacija povijesti.
4. *Povijesno istraživanje*, koje uključuje sposobnost postavljanja istraživačkog pitanja na temelju povijesnih dokumenata, artefakata, fotografija, svjedočanstava; sposobnost vrednovanja vjerodostojnosti izvora i konstruiranja povijesnog narativa na njihovom temelju.
5. *Analiza problema i procesa donošenja odluka*, za što je potrebna sposobnost identificiranja problema s kojima su se ljudi suočavali, evaluiranja različitih rješenja problema, analiziranja jesi li donesene odluke bile ispravne i zašto, i sl.⁸⁰

Dakle, *Standardi* potiču aktivno uključivanje učenika u nastavu povijesti te razvijanje učeničkih sposobnosti koje omogućuju bolje razumijevanje povijesti. Na taj način učenici ne doživljavaju povijest kao beskoristan školski predmet zbog kojega moraju pamtiti hrpu činjenica, imena i datuma, nego kao način boljeg razumijevanja sadašnjosti, kao i problema s kojima se sadašnji svijet suočava. Prilikom pisanja samih standarda autori su nastojali integrirati povijesno mišljenje i povijesno razumijevanje za svih 10 era povijesti SAD-a od 5. do 12. razreda. Uzmimo kao primjer Standard 1A iz treće ere – Revolucija i nova nacija (1754.-1820-e) – prema kojemu

⁸⁰National Standards for United States History: Exploring the American Experience, str. 7

učenici trebaju pokazati razumijevanje uzroka Američke revolucije.⁸¹ Jedan od načina na koji to učenici mogu pokazati jest rekonstruiranje kronologije važnih događaja koji su doveli do oružanog sukoba između kolonista i Engleske (zadatak koji mogu rješavati učenici od 5 do 12 razreda). U ovom primjeru kod učenika se istodobno razvija kronološko mišljenje (vrsta povijesnog mišljenja) i povijesno razumijevanje: učenik razvija osjećaj za vrijeme stavljajući događaje u vremenski okvir te u isto vrijeme sam dolazi do razumijevanja uzroka koji su doveli do izbijanja Revolucije.

Uz smjernice vezane za sadržaj o kojima je do sad bilo riječ donesene su i *vanjske smjernice*, točnije njih tri. One govore o tome kako su *Standardi* oblikovani, uzimajući u obzir neke vanjske faktore, npr. pravo svake savezne države da odluči u kojim će se razredima podučavati povijest. Prema prvoj smjernici, najvažnija je svrha nacionalnih standarda osigurati jednakost svih učenika tako da se odredi što sve učenici trebaju znati, da se jasno definira uspješnost, i najbitnije, da se promovira jednak pristup prilikama za učenje i materijalima u svim školama. Druga smjernica zalaže se za osiguravanje najmanje tri godine učenja povijesti u osam godina osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja (od petog do dvanaestog razreda). U vrijeme izdavanja *Standarda*, u samo sedamnaest od pedeset saveznih država SAD-a, povijesti su bile posvećene tri godine u kurikulumu. Cilj autora bio je povećati broj sati posvećenih povijesti i u ostalim državama. Upravo zbog razlika u satnici povijesti od države do države, *Nacionalno vijeće za povijesne standard* tražilo je fleksibilno rješenje koje ne bi nametnulo nacionalni kurikulum. Tako je određena treća smjernica prema kojoj su standardi prilagođeni trima obrazovnim razinama u SAD-u (od 5. do 6. razreda, 7. do 8. razreda i od 9. do 12. razreda). Na taj se način poštuje lokalna autonomija svake savezne države, ali i škole, da odluči kada, odnosno u kojim razredima, će se učiti 10 era povijesti SAD-a. S trećom smjernicom dolazimo do kraja prvog poglavlja *Nacionalnih standarda za američku povijest*.

Drugo poglavlje „Standardi povijesnog mišljenja“ temelji se na već spomenutih 5 vrsta povijesnog mišljenja (kronološko mišljenje, povijesno razumijevanje, povijesna analiza i interpretacija, povijesno istraživanje, analiza problema i procesa donošenja odluka). Autori opet naglašavaju kako učenje povijesti zahtijeva više od pasivnog apsorbiranja činjenica, datuma, mjesta i imena: zahtijeva i angažiranje učenika u povijesnom mišljenju.⁸² Ovih pet vještina

⁸¹*National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 72

⁸²*Isto*, str. 17

povijesnog mišljenja razvijeno je u pet *standarda povijesnog mišljenja* koje bi nastavnici trebali uključiti u svoje nastavne planove. Za svaki standard definirano je što bi učenici trebali moći napraviti, te su za sve razrede pripremljeni primjeri učeničkog postignuća (kako bi se olakšao posao nastavnicima). Primjeri postignuća organizirani su prema razredima (razredi 5-6, 7-8 i 9-12) i težinom su prilagođeni dobi učenika.⁸³

Iako su vještine povijesnog mišljenja podijeljene u pet standarda, one su međusobno povezane i podupiru jedna drugu. Učenici moraju koristiti vještine iz svih pet kategorija kako bi samostalno proveli istraživanje ili analizirali neki povijesni dokument. Od nastavnika se pritom očekuje da planiraju satove i aktivnosti tako da učenici dobiju priliku razvijati ove vještine. „Primjeri učeničkog postignuća“ detaljnije definiraju što se očekuje od učenika, ovisno o njihovoj dobi. *Primjeri* su pritom podijeljeni u tri grupe za tri dobne skupine učenika: od petog do šestog razreda, sedmog do osmog razreda, i devetog do dvanaestog razreda.

Treće poglavlje „Standardi za povijest Sjedinjenih Američkih Država od 5. do 12. razreda“ donosi pregled standarda koji integriraju povijesno mišljenje i povijesno razumijevanje. Naime, deset ranije definiranih era povijesti SAD-a integrirano je pomoću pet standarda povijesnog mišljenja u sveukupno 31 standard za povijest SAD-a. Za svaku eru definirana su najviše četiri standarda. Numeriranje kreće od broja 1 u svakoj eri (era 1 sadrži standard 1 i standard 2, era 2 sadrži standard 1, standard 2, standard 3, itd).⁸⁴

Standardi su osmišljeni kao izjavne rečenice koje se odnose na ono što bi učenici trebali razumjeti (povijesno razumijevanje), a dalje se razrađuju u ono što bi učenici trebali moći napraviti. Uzmimo kao primjer standard 1 prve ere prema kojemu bi učenici trebali razumjeti *obilježja društava dviju Amerika, zapadne Europe i zapadne Afrike u doticaju nakon 1450. godine*. U odnosu na standard učenici bi trebali moći:

- Standard 1A: *Pokazati razumijevanje zajedničkih karakteristika, različitosti i promjena u društvima dviju Amerika od njihovog početka do 1620. godine* tako što će komparirati i kontrastirati različite ideje (5.-12. razred), rekonstruirati uzorke povijesnog slijeda i trajanja (7.-12. razred), analizirati višezročnost (9.-12. razred), komparirati i kontrastirati različite ideje i vrijednosti (7.-12. razred).

⁸³Za pregled pet standarda povijesnog mišljenja te vještina koje učenici trebaju savladati pogledajte *Prilog 2*.

⁸⁴Za pregled standarda predviđenih za svaku eru pogledajte *Prilog 3*.

- Standard 1B: *Pokazati razumijevanje karakteristika zapadnoeuropskih društava u doba otkrića* tako što će izvući podatke iz povijesnih karata (5.-12. razred), analizirati uzročno-posljedične veze (7.-12. razred) i istražiti utjecaj ideja (9.-12. razred).
- Standard 1C: *Pokazati razumijevanje karakteristika zapadnoafričkih društava u vrijeme kontakata s Europom* tako što će izvući podatke iz povijesnih karata (5.-12. razred), analizirati uzročno-posljedične veze (5.-12. razred), analizirati višezročnost (9.-12. razred) i istražiti utjecaj ideja (7.-12. razred).

Način na koji su autori u standardima integrirali povijesno mišljenje i povijesno razumijevanje možemo uočiti razmotrimo li, primjerice, standard 1A. Primjenom ovog standarda u nastavi povijesti nastavnici kod učenika razvijaju povijesno razumijevanje proučavanjem *zajedničkih karakteristika, različitosti i promjena u društvima dviju Amerikate* povijesno mišljenje, konkretno vještine povijesne analize i interpretacije („komparirati i kontrastirati različite ideje i vrijednosti“, „analizirati višezročnost“) i kronološkog mišljenja („rekonstruirati uzorke povijesnog slijeda i trajanja“).

Nakon što je definirano što bi učenici trebali moći napraviti slijede primjeri učeničkih postignuća razrađenih po razredima i tako prilagođenih dobi učenika (od 5. do 6. razreda, od 7. do 8. razreda te od 9. do 12. razreda). Uzmimo primjere učeničkog postignuća za standard 1B (*pokazati razumijevanje karakteristika zapadnoeuropskih društava u doba otkrića*)⁸⁵: od učenika koji obrađuju to gradivo u 5. ili 6. razredu očekuje se da uz korištenje literature istraže priče o ranom otkrivanju Amerike prije Kolumba te rasprave jesu li mitovi i legende mogli odigrati ulogu u istraživačkim putovanjima, uz korištenje izvora kao što je *Moreplovac Brendan: povijesna misterija o otkriću Amerike* autorice Jean Fritz. Za učenike 7. i 8. razreda primjeri postignuća uključuju analizu doprinosa navigacije i brodogradnje zemljopisnim otkrićima uz pitanja: *Kako je dizajn karavela pomogao u revolucionizaciji navigacije? Zašto je do europskih istraživanja došlo u 15. i 16. stoljeću, a rijetko u prijašnjim stoljećima?* Tu je i analiza stavova Europljana koji su utjecali na njihovu perspektivu različitih kultura, uz pitanje: *Koji povijesni dokazi ilustriraju europske stavove prema imovini i okolišu za vrijeme perioda otkrića i ranog naseljavanja?* Učenicima od 9. do 12. razreda postavljaju se zahtjevniji zadaci prikladni njihovoj dobi. Autori su pripremili dva primjera postignuća. Prvi je razvijanje povijesnog argumenta o uzročno-posljedičnim vezama koje su potaknule europska prekomorska istraživanja, pritom

⁸⁵National Standards for United States History: Exploring the American Experience, str. 43

uzimajući u obzir faktore kao što su križarski ratovi i rekonkvista u islamskoj Španjolskoj, porast broja gradova, razvoj vojske, razvoj snažnih monarhija, ekspanziju međukontinentalne trgovine te znanstvenog, geografskog i tehnološkog znanja. Drugi je primjer analiziranje reprezentativnih primjera ideja, umjetnosti i literature koji su stimulirali prekomorsko istraživanje, npr. primjera renesansne umjetnosti kao što je Michelangelov rad na Sikstinskoj kapeli ili kip Davida, što govore o vezi između čovjeka i Boga te položaju i moći pojedinca.

Kao što vidimo, standard 1B prve ere razrađen je u detalje kako bi se posao nastavnicima što više olakšao, uz konkretne primjere izvora koji bi se mogli koristiti i pitanja koja potiču učenike na razmišljanje, a sve prilagođeno dobi učenika. Na isti način predstavljen je svaki od sveukupno 31 standarda. Kada, kako i koji standard će se upotrijebiti u nastavi ostavljeno je na volju nastavnicima, koji ih mogu koristiti kao smjernice, kao bitan dio svog nastavnog plana ili ih ne koristiti uopće.

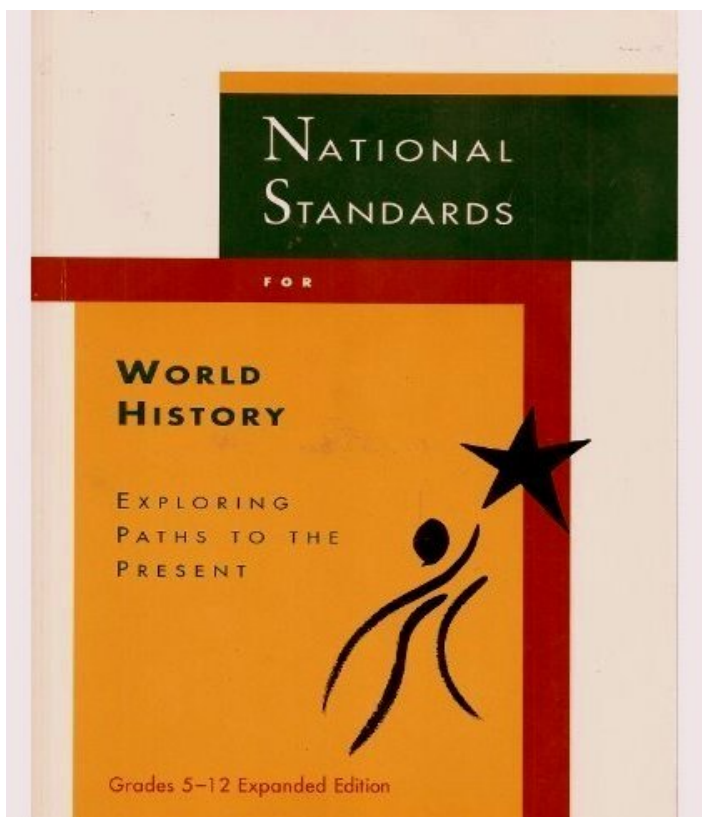
Četvrto poglavlje, „Materijali za nastavnike za povijest Sjedinjenih Američkih Država“, nalazi se na samom kraju *Standarda za povijest SAD-a*, a sastoji se od popisa materijala koji bi mogli poslužiti nastavnicima pri poučavanju povijesti. Ovaj popis služi samo kao referenca nastavnicima, a ne kao popis materijala koji se obavezno moraju uvrstiti u nastavu. Autori također naglašavaju da se mora redovito dopunjavati. Na popisu se nalaze videokazete, CD-i, kompjuterski programi, audiokazete, izvorni dokumenti, enciklopedije, novine i časopisi, vizualni izvori (karikature, fotografije, umjetnička djela) te nastavni materijali.

Vjerujem da ovaj iscrpan pregled sadržaja *Nacionalnih standarda za povijest Sjedinjenih Američkih Država* služi kao vjeran prikaz truda uloženog u njihovo stvaranje, te da pokazuje njihovu orijentiranost na nastavnika i olakšavanje njegovog posla. No *Standardi* su u isto vrijeme usredotočeni i na učenika. Fokusirani su na razvijanje više razina mišljenja kod učenika, na njihovo aktivno uključivanje u nastavu povijesti, a ne samo pasivno apsorpiranje činjenica.

4.3. Nacionalni standardi za svjetsku povijest

Nacionalnim standardima za svjetsku povijest će biti posvećeno tek nekoliko redaka, s obzirom da se tema diplomskog rada ne dotiče prikaza svjetske povijesti nego je koncentrirana na nastavu povijesti SAD-a. No, iako njihova analiza nije ključna za ovaj rad, vjerujem da ih je bitno spomenuti i pobliže upoznati kako bi se dobila šira slika uvođenja nacionalnih standarda.

Da je potreba za uvođenjem nacionalnih standarda za svjetsku povijest postojala,

možemo uočiti kad se osvrnemo na povijest predavanja svjetske povijesti u američkim školama. Niz godina ona se smatrala nebitnom i izbacivala se iz školskih kurikuluma. Primjerice, tijekom 1960-ih i 1970-ih godina u većini škola nije se nudilo poučavanje svjetske povijesti, a ako i jest, povijest nije bila obavezan već izborni predmet. No mišljenje Amerikanaca se do kraja 1980-ih promijenilo u korist svjetske povijesti, a ne samo američke i europske, i to upravo donošenjem *Nacionalnih obrazovnih ciljeva*.

Kao i u slučaju *Nacionalnih standarda za američku povijest*, i standardi za svjetsku povijest prvi su puta dobili potporu

Slika 2 Naslovna stranica *Nacionalnih standarda za svjetsku povijest*

1989. godine na sastanku guvernera kada su doneseni *Nacionalni obrazovni ciljevi*. Ranije u ovom radu već je navedeno kako je treći od šest ciljeva smjestio povijest među pet školskih predmeta za koje treba ustanoviti obrazovne standarde na svjetskoj razini. Pet godina kasnije (1994.), za mandata predsjednika Clintona, potpora nacionalnim standardima još jednom je iskazana dokumentom „Ciljevi 2000: Obrazujmo Ameriku“, te je povijest još jednom uvrštena u školske predmete ključne za obrazovanje građanina. Da potreba za donošenjem standarda o svjetskoj povijesti postoji, ukazala je i Lynne Cheney kada je 1991. godine objavila izvještaj

„Nacionalni testovi: što druge zemlje očekuju da učenici znaju“ u kojemu tvrdi da učenici drugih država znaju više o američkoj povijesti od američkih učenika. Time je Cheney implicirala ne samo da bi američki učenici trebali znati više o povijesti vlastite države, već i o povijesti drugih država, odnosno o svjetskoj povijesti.

Za potrebe pisanja standarda, *Nacionalno vijeće za povijesne standarde* je oformilo poseban *Odbor za svjetsku povijest* sastavljen od nastavnika i povjesničara, redom stručnjaka u različitim područjima svjetske povijesti. Oni su u šest mjeseci okvirno sastavili program standarda koji je potom koristila *Radna skupina za kurikulum svjetske povijesti*, koja ih je izradila. Članovi radne skupine također su bili stručnjaci za svjetsku povijest, nastavnici i povjesničari, koji su u dvije godine sastavili nacionalne standarde za svjetsku povijestna više od 300 stranica. *Standardi za svjetsku povijest* organizirani su u četiri poglavlja identična poglavljima *Standarda za povijest SAD-a*: „Razvijanje standarda za svjetsku povijest za razrede 5-12“, „Standardi povijesnog mišljenja“, „Standardi za svjetsku povijest“, „Materijali za nastavnike za svjetsku povijest“. Za razliku od povijesti SAD-a koja je podijeljena u 10 era, svjetska povijest je podijeljena u sljedećih 8 era:⁸⁶

Era 1. Počeci ljudskog društva.

Era 2. Rane civilizacije do 1000. pr. Kr.

Era 3. Klasične tradicije, velike religije i velika carstva, 1000. pr. Kr. – 300. god.

Era 4. Širenje zone izmjene dobara i susreta, 300. – 1000. god.

Era 5. Pojačane interakcije između hemisfera, 1000. – 1500. god.

Era 6. Pojava Prvog globalnog doba, 1450. – 1770. god.

Era 7. Doba revolucija, 1750. – 1914. god.

Era 8. Dvadeseto stoljeće.

Za svaku eru razvijeni su standardi, za svaki standard naznačeno je što bi učenici trebali moći napraviti aprate ih primjeri učeničkih postignuća, isto kao i kod standarda za američku povijest.

No za razliku od standarda za američku povijest, standardi za svjetsku povijest pretrpjeli su puno manje kritike nakon što su objavljeni. To zapravo nije iznenađujuće budući da su Amerikanci, kao i bilo koji drugi narod, zainteresiraniji za to kako se u školama prikazuje povijest njihove

⁸⁶*National Standards for World History: Exploring Paths to the Present. Grades 5-12.* University of California, Los Angeles: National Center for History in the Schools, 1994., str. 5

nacije nego svjetska povijest. Još je jedna razlika između standarda za svjetsku i standarda za američku povijest. Naime, standardi za svjetsku povijest vrhunac kritike su doživjeli u vrijeme kad su stvarani dok su standardi za američku povijest kritici izloženi uglavnom nakon što su objavljeni. Dvije najveće kritike uperene protiv standarda za svjetsku povijest bile su:

- 1) standardi umanjuju i nepravedno prikazuju ulogu zapadne civilizacije u svjetskoj povijesti
- 2) standardi uključuju previše nevažnih informacija o dijelovima svijeta o kojima američka djeca ne trebaju znati.⁸⁷

⁸⁷ Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 210

5. Debate o nacionalnim standardima za američku povijest

Članak dramatičnog naziva „Kraj povijesti“ koji je pokrenuo niz debata o nacionalnim standardima objavljen je 20. listopada 1994. godine u *Wall Street Journalu*, dva tjedna prije nego što su sami standardi trebali biti objavljeni (na kraju su objavljeni ranije, 26.10., upravo zbog ovog članka). Autorica članka bila je Lynne V. Cheney, bivša urednica časopisa „Washingtonian Magazine“ (od 1983. do 1986. godine) te bivša predsjednica *Nacionalne zaklade za humanističke*

Slika 3. Lynne V. Cheney

znanosti (od 1986. do 1993. godine). U momentu pisanja ovog rada Cheney je stalna članica instituta *American Enterprise Institute* (AEI) koji je „privatna, nepristrana i neprofitna organizacija posvećena istraživanju i obrazovanju o temama vlade, politike, ekonomije i društvenog napretka“. ⁸⁸ Kao supruga Dicka Cheneyja, potpredsjednika SAD-a za mandata Georgea W. Busha, Lynne Cheney bila je druga dama SAD-a od 2001. do 2009. godine. Kratak prikaz njezinih uvjerenja i gledišta o nastavi povijesti možemo vidjeti na web stranicama AEI. Naime, Cheney je veliki dio svoje karijere posvetila važnosti poznavanja i poučavanja američke povijesti: stoga ne čudi što je pružila potporu projektu nacionalnih standarda. No, zašto ju je povukla tik pred njihovo objavljivanje? Na stranicama AEI možemo vidjeti kako se Cheney zalagala za predavanje

⁸⁸ AEI's Organization and Purposes. <http://www.aei.org/about/> (25.11.2012.)

američke povijesti s naglaskom na vođama, događajima i idejama koje su oblikovale američki svijet.⁸⁹ Stoga ne iznenađuje što je svoj članak „Kraj povijesti“ započela upravo jednim velikim imenom iz američke povijesti:

„Zamislite nacrt za predavanje američke povijesti u kojemu je George Washington spomenut tek usput i nije opisan kao naš prvi predsjednik.“⁹⁰

Cheney se žali i kako niti jedan od 31 standarda ne spominje Ustav (iako priznaje da se pojavljuje u 250 stranica dodatnog materijala). Daljnje optužbe padaju na račun autora i njihovog divljenja ljudima, mjestima i događajima koji su *politički ispravni*. Kakva je to *politički ispravna povijest*? Odgovor daju autori knjige „History on Trial“⁹¹:

„Politički ispravna povijest je ona koja navodno previše pozornosti posvećuje ženama, manjinama i radnim masama u odnosu na pažnju danu tradicionalno slavljanim grupama i vođama; kritizira američke i zapadne vrijednosti a umanjuje negativnosti nezapadnih činova političke opresije, spaljivanja udovica, obrezivanja žena; ... i nije čest realnost objektivne povijesne istine.“⁹²

Kao dokaz političke ispravnosti u *Standardima* Cheney je upotrijebila primjer iz prve ere – *Susretanje triju svijetova (počeci do 1620.)* – prema kojemu se učenike potiče da „analiziraju postignuća i raskoš dvora Manse Muse⁹³, te društvene običaje i bogatstvo kraljevstva Mali“.⁹⁴ Cheney kritizira autore jer se bogatstvo Manse Muse cijeni i veliča, dok se bogatstvo jednog američkog poduzetnika kritizira. Konkretno, radi se o Johnu Rockefelleru⁹⁵, a prema *Standardima* učenici imaju zadatak održati mu suđenje zbog nemoralnih i neetičkih poslovnih poteza. Cheney očigledno smatra da su autori prekritični prema američkim junacima ili da ih uopće ne spominju, te da ne tretiraju druga društva istom mjerom. Kao još jedan primjer spominje Asteke čija su arhitektura, vještine, sustav rada i agrikultura prema

⁸⁹Lynne V. Cheney, <http://www.aei.org/scholar/lynne-v-cheney/> (25.11.2012.)

⁹⁰Cheney, Lynne V. "The End of History," *Wall Street Journal* (Oct. 20, 1994), <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html> (1.8.2011.)

⁹¹*History on Trial* objavljena je 1997. godine kao odgovor na kritike *Standarda*. Autori Gary B. Nash, Charlotte Crabtree i Ross E. Dunn sudjelovali su u projektu izrade Nacionalnih standarda za američku povijest.

⁹²Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 102

⁹³Musa, ili Mansa Musa, bio je kralj Malija u 14. stoljeću

⁹⁴*Isto*

⁹⁵John D. Rockefeller (1839.-1937.), osnivač naftne kompanije Standard Oil Company

Standard vrijedni spomena, no ne i njihova praksa žrtvovanja ljudi koja se ignorira. Cheney zamjera autorima što na isti način ne ignoriraju mračnije dijelove američke povijesti, kao naprimjer Ku Klux Klan koji je spomenut 17 puta, te McCarthyja i makartizam koji su spomenuti 19 puta.⁹⁶ Cheney primjećuje i da autori uopće ne spominju velika imena američke povijesti, kao što su Robert E. Lee, Albert Einstein, Thomas Edison, Alexander Graham Bell, itd., dok je Harriet Tubman, Afroamerikanka koja je pomagala robovima u bijegu, spomenuta čak 6 puta. Cheney u članku otvoreno kaže da je zabrinuta konačnim rezultatom povijesnih standarda, osobito jer je kao predsjednica *Nacionalne zaklade za humanističke znanosti* 1992. godine odobrila donaciju od 525 tisuća dolara *Nacionalnom centru za povijest u školama*. Ona prihvaća da treba biti iskren o neuspjesima SAD-a, ali istovremeno i pokazati pozitivnu stranu povijesti. Upravo stoga ne odobrava pristup *Standarda* temi Rata za nezavisnost, prema kojima je naglasak na multiperspektivnosti i proučavanju kako je Revolucija poslužila interesima različitih grupa. Cheney se pita „Što je pošlo po zlu?“ i odgovara na vlastito pitanje citirajući jednog člana *Nacionalnog vijeća za povijesne standarde* (koji je želio ostati anonimn), a prema kojemu su „predsjednički izbori održani 1992. godine oslobodili snage političke ispravnosti“. Prema ovom anonimnom izvoru oni koji su „slijedili revizionistički program“ više nisu sakrivali svoju „veliku mržnju prema tradicionalnoj povijesti“.⁹⁷

Na predsjedničkim izborima 1992. godine pobijedio je Bill Clinton, kandidat Demokratske stranke. Republikanski kandidat i dotadašnji predsjednik, George H. W. Bush (1989. do 1993. godine) je tada izgubio izbore. Suprug Lynne Cheney, Richard Bruce Cheney (popularno zvan Dick Cheney), obnašao je za mandata G. H. W. Busha ulogu ministra obrane SAD-a. Kao supruga visokog državnog dužnosnika Cheney se nalazila pod povećalom javnosti i sigurno je bila svjesna da će njezin članak i kritika *Standarda* odjeknuti glasnije nego da je kritiku uputio netko tko nije javna osoba.

Odgovor na pitanje zašto je Cheney povukla potporu *Standardima* koju im je pružila u početku možemo potražiti u političkim vodama. Svoje mišljenje o Cheneyinim potezima 2002. godine iznijela je Linda Symcox⁹⁸ u knjizi *Čija povijest? Borba za nacionalne standarde u američkim učionicama*. Naime, kao i autore *Standarda*, i nju je iznenadilo da je tako javan napad

⁹⁶Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 102

⁹⁷Isto

⁹⁸Linda Symcox je bila pomoćna voditeljica u *Nacionalnom centru za povijest u školama* od 1989. do 1996. godine, te je sudjelovala u radu na *Nacionalnim standardima za povijest*; o tom je iskustvu pisala u knjizi „Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms“ koju je objavila 2002. godine

došao upravo od Cheney, pošto im je u početku dala potpunu potporu. Ono što je možda još više iznenadilo Symcox jest činjenica da je Cheney najviše kritika usmjerila protiv standarda za američku povijest, iako je tijekom perioda razvoja standarda više debata vođeno o standardima za svjetsku povijest. Stoga je Symcox zaključila da su Cheney vodili politički motivi, a ne briga za nastavu američke povijesti: prema Symcox Cheney se okomila na standarde stoga što je osjećala da će kritika standarda za američku povijest izazvati burnije reakcije u američkoj javnosti.⁹⁹Tu je potrebno pobliže objasniti političke okolnosti.

Naime, napadi na standarde su pokrenuti 1994. godine, iste godine kada su održani izbori za Kongres (8. studenog) na kojima je pobijedila Republikanska stranka¹⁰⁰. Istovremeno se nastavila kampanja za predsjedničke izbore, koji su održani 1996. godine.Što se tiče političkih motiva, ne možemo nikako zanemariti činjenicu da je Lynne Cheney bila supruga Dicka Cheneya, člana Republikanske stranke. U trenutku objavljivanja *Standarda* predsjednik SAD-a bio je Bill Clinton, član Demokratske stranke. Je li napad na Standarde bio pokušaj ocinjavanja Clintonove administracije i obrazovne politike, u korist suprugove stranke? Cheneyje argumente temeljila na vlastitom zalaganju za tradicionalnu povijest, a po njezinom mišljenju tradicionalnoj se povijesti u *Standardima* nije posvećivalo dovoljno pozornosti. Čak je otišla i tako daleko da je izjavila kako će prihvaćanjem *Standarda za američku povijest* sve što je važno u američkoj povijesti nestati iz američkih škola.¹⁰¹Iako je u svom članku „Kraj povijesti“ većinu prigovora usmjerila na račun *Nacionalnih standarda za američku povijest*, ipak se kratko dotaknula i standarda za svjetsku povijest. U ovom dijelu članka prenosi izjavu još jednog neimenovanog člana *Nacionalnog vijeća za povijesne standarde*. On joj je otkrio o čemu se vodilo najviše debata prilikom kreiranja standarda za svjetsku povijest. Prema anonimnom izvoru, glavna se bitka vodila oko toga koliki će se značaj dati zapadnoj civilizaciji: nakon izbora 1992. godine navodno je *Američko povijesno društvo (American Historical Association – AHA)* zaprijetilo da će bojkotirati objavu standarda ako će se zapadnoj civilizaciji posvetiti značaja.

Na krajučlanka „Kraj povijesti“ Cheney donosi listu povijesnih ličnosti, pojmova i događaja, te koliko su puta spomenuti u *Nacionalnim standardima za američku povijest*. Ističe da

⁹⁹Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 127

¹⁰⁰*United States: The 1994 Midterm Elections: Year In Review 1994*,

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/616578/UNITED-STATES-The-1994-Midterm-Elections-Year-In-Review-1994> (10.12.2012.)

¹⁰¹*Isto*

se ne spominju Paul Revere, J. P. Morgan, Thomas Edison i braća Wright, dok se Seneca Falls „Deklaracija osjećaja“ spominje devet puta, Lincolnov govor u Gettysburgu jednom, Američka federacija rada devet puta, Harriet Tubman šest puta, Ulysses S. Grant jednom, senator Joseph McCarthy i makartizam devetnaest puta, Ku Klux Klan sedamnaest puta.¹⁰² Naravno, ovaj je popis subjektivan i možemo pretpostaviti da bi svaka osoba napravila vlastiti i drugačiji izbor iz svih osoba, događaja i pojmova spomenutih u *Standardima*. Tako je i Cheney kreirala popis kako bi potvrdila svoju tezu da je u *Standardima* zanemarena tradicionalna američka povijest, odnosno tradicionalne američke vrijednosti i američki junaci, da autori pretjerano naglašavaju multikulturalizam te da je njihova povijest politički ispravna povijest.

Članak „Kraj povijesti“ objavljen je u poznatim i cijenjenim američkim novinama *Wall Street Journalu* prije samih *Standarda*, koji su objavljeni krajem istog mjeseca (točnije, 26. listopada 1994. godine). Na taj način su čitatelji, koji još nisu ni dobili priliku pročitati *Standarde*, unaprijed stvorili negativnu sliku o njima. Tome je pripomogao i Rush Limbaugh, poznati američki voditelj radio i televizijskih emisija. On je u svom radio programu, četiri dana nakon objave Cheneyinog članka i prije objave *Standarda*, javno napao *Standarde*. Opisao ih je kao dio plana indoktrinacije učenika da je Amerika „zla u svojoj srži“ te je optužio autore da su na *Standardima* radili u tajnosti.¹⁰³ Uslijedile su uglavnom negativne reakcije na *Standarde*, koje su se uskoro pretvorile u medijski i kulturni rat koji je trajao 18 mjeseci. Povjesničar Ross Dunn¹⁰⁴ je Cheneyin pristup *Standardima* (pa i pristup onih koji su slijedili njezine stope) opisao kao strategiju „krive prezentacije“¹⁰⁵ koju je Cheney koristila kako bi prikazala zanemarivanje tradicionalne povijesti. Kako bi potvrdila Dunnovu tvrdnju, Linda Symcox koristi Cheneyinu izjavu da se riječ „Ustav“ ne pojavljuje niti u jednom od 31 standarda o američkoj povijesti, iako se spominje oko 177 puta u podstandardima i primjerima učeničkog postignuća (koji su dobili popularnije ime: primjeri za poučavanje). No tu činjenicu Cheney ne spominje u svojim tvrdnjama.

L. Symcox brani standarde i u vezi optužbe da se general Robert E. Lee ne spominje niti jednom. U svojoj knjizi Symcox to ne negira, ali citira standard 2 iz Ere 5¹⁰⁶: „tijek i karakter

¹⁰² *The End of History*. <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html>

¹⁰³ Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 5

¹⁰⁴ Ross E. Dunn, professor emeritus na Sveučilištu San Diego, Kalifornija. Specijaliziran za područje svjetske povijesti, sudjelovao u razvoju *Nacionalnih standarda za američku povijest*, koautor knjige „History on Trial“

¹⁰⁵ Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 130

¹⁰⁶ Isto

Građanskog rata te njegov utjecaj na Amerikance“. Tu se nameće pitanje: ne bi li nastavnici zasigurno spomenuli i generala Leeja prilikom obrade ove teme? Mora li on biti spomenut poimence u standardima kad se podrazumijeva da će biti dio nastavnog plana za tu temu? Nadalje, neće li nastavnici spomenuti Georgea Washingtona kao prvog predsjednika prilikom obrade standarda 1 Treće ere: „uzroci Američke revolucije, ideje i interesi upleteni u pokretanje revolucionarnog pokreta, razlozi američke pobjede“? Bilo bi ga zasigurno teško ignorirati s obzirom na to da je odigrao ogromnu ulogu tijekom Rata za nezavisnost. No Cheney je oblikovala svoje optužbe tako da bi izazvala patriotske osjećaje kod američke javnosti kojoj je predstavila verziju povijesti u kojoj njihova djeca ne bi učila o prvom američkom predsjedniku, ali bi bila opetovano izložena mračnoj strani američke povijesti, npr. Ku Klux Klanu.

Tri godine nakon objavljivanja standarda Gary Nash, jedan od autora projekta, objavio je članak u kojemu je iskazao svoje mišljenje o patriotizmu u nastavi povijesti. Prema Nashu „djeca koja uče o Ku Klux Klanu i makartizmu, prema mišljenju Cheney i njezine kohorte, neće naučiti voljeti svoju zemlju. Sramit će je se i postat će cinici. Za povjesničare je pristup kritičara [standarda] jedna uljepšana povijest koja će djecu učiniti cinicima jer će kao odrasli shvatiti da su njihovi udžbenici iz povijesti isključili ili krivo predstavili realnosti prošlosti“.¹⁰⁷ Dakle, Nash se zalagao za upoznavanje djece s pozitivnim i negativnim aspektima povijesti njihove države. Želio je da učenici dobiju nepristranu verziju američke povijesti, te da sami na osnovi kritičkog razmišljanja formiraju svoje mišljenje. Ne zaboravimo da su se autori *Standarda* zalagali za razvijanje pet vrsti povijesnog mišljenja (kronološko mišljenje, povijesno razumijevanje, povijesna analiza i interpretacija, povijesno istraživanje, analiza problema i procesa donošenja odluka), koje detaljno i analiziraju u *Standardima*.

Nastava povijesti u školama u rijetko kojoj državi ima čisto akademsku i informativnu svrhu, pa tako ni u SAD-u. Od nje se očekuje da „potiče individualni razvoj i ugrađuje vjerovanja koja će oblikovati čestite građane, informirane i odane osnovnim nacionalnim vrijednostima“¹⁰⁸. Jedno je istraživanje o pristranosti u udžbenicima povijesti provedeno 1966. godine u školama u SAD-u i Velikoj Britaniji, adovelo je do različitih rezultata. Naime, dok se u

¹⁰⁷Nash, Reflections on the National History Standards, *National Forum*, 1997. <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/chenev.html> (11.12.2012.)

¹⁰⁸Thornton, Stephen J. „What is History in US History Textbooks?“ u: *School History Textbooks across Cultures: international debates and perspectives*. Didcot: Symposium Books, 2006., str. 15-25

Velikoj Britaniji velika važnost polagala doprinosu nastave povijesti osobnom razvitku učenika, u SAD-u su rezultati pokazali suprotan trend: nastava povijesti uglavnom je bila viđena kao praktičan način štíćenja i održavanja američkog načina života.¹⁰⁹

Pošto je ovo istraživanje provedeno 1966., uzmimo recentniji primjer iz 1990-ih godina. Točnije, 1994. i 1995. godinu, kada je u SAD-u plamtjela debata oko izložbe povodom 50. godišnjice bacanja nuklearne bombe na Hiroshimu. *Nacionalni muzej zrakoplovstva i svemira* tom je prilikom planirao izložiti i zrakoplov *Enola Gay* iz kojeg je bačena bomba 1945. godine, te ga uključiti o priču o II. svjetskom ratu ispričanu na jedan emotivan način, usput prikazujući strahote rata. Međutim, takav pristup izložbi naišao je na otpor javnosti (osobito udruga veterana II. svjetskog rata) nakon niza članaka koje su objavili *Udruženje ratnog zrakoplovstva* (AFA) i časopis *Ratno zrakoplovstvo* (Air Force Magazine). U članku iz rujna 1994. godine AFA iznosi svoje razloge protivljenju takvoj izložbi:

„Stajalište *Udruženja ratnog zrakoplovstva* je da planiranoj izložbi nedostaje ravnoteža i kontekst. Kustosi su odabrali 1945. godinu kada je rat prilazio kraju, a njihov scenarij prikazuje Japance kao branitelje domovine i cara uz malo pozadinske priče o ranijoj agresiji Japanaca, zbog koje su se i morali braniti. U ovakvoj verziji Amerikanci su prikazani kao nemilosrdni osvajači koje je pokretala osveta.“¹¹⁰

No nije kritiziran samo zrakoplov nego i ostali izložci koji su okarakterizirani kao nepodobni za djecu. Osobito je često spominjan jedan izložak: kutija za ručak jedne djevojčice s ostacima graška i riže koji su bombardiranjem pretvoreni u ugljen. Kritičari izložbe smatrali su da se tim i sličnim izlošcima naglasak stavlja na patnje Japanaca, dok su patnje Amerikanaca zanemarene - patriotizam se time stavlja pred povijesnu ravnotežu koju su autori izložbe nastojali postići prikazujući obje strane u ratu.

I dok se među povjesničarima i u javnosti postavljaju pitanja o ispravnosti odluke o bombardiranju Japana, u američkim udžbenicima povijesti to je još uvijek uglavnom neistražena tema te se ne spominje gledište da nije bilo u redu baciti atomsku bombu na Hiroshimu i Nagasaki.¹¹¹ U njima i dalje prevladava stajalište da je bomba bačena kako bi rat završio, kako

¹⁰⁹Thornton, *What is History in US History Textbooks?*, str. 15-25

¹¹⁰Correll, John T. „*The Last Act*“ at Air and Space. Air Force Magazine, 1994.
<http://www.afa.org/media/enolagay/07-03.asp> (7.12.2012.)

¹¹¹Thornton, *What is History in US History Textbooks?*, str. 15-25

sutime spašeni brojni životi Amerikanaca i saveznika, ali i Japanaca, i tu je kraj diskusijama. Doduše, zatvaranje Japanaca u logore u SAD-u čak i dobiva nešto pažnje u udžbenicima.¹¹²

S obzirom na ovakav stav Amerikanaca prema nastavi povijesti koja bi trebala veličati američke heroje i pobjede te djecu ne izlagati „mračnijoj“ strani povijesti, zapravo nije iznenađujuće što je Cheney glavne optužbe protiv standarda temeljila na zanemarivanju američkih junaka. Na taj način je apelirala na domoljubne osjećaje čitatelja, ali i dovela u pitanje patriotizam Clintonove vlade koja je podupirala takve standarde (ta će potpora uskoro nestati).

Kako je bacanje nuklearne bombe na dva japanska grada prikazano u *Nacionalnim standardima za američku povijest*? Logički se ta tema pojavljuje unutar ere koja se bavi II. svjetskim ratom, a to je era 8: *Velika depresija i II. svjetski rat (1929.-1945.)*. Tema atomske bombe se spominje unutar podstandarda 3B prema kojemu bi učenici trebali moći *demonstrirati razumijevanje II. svjetskog rata te na koji su način Saveznici pobijedili*. Jedan od načina bi bilo i *analiziranje odluke predsjednika Trumana o upotrebi nuklearnog oružja protiv Japana i evaluiranje moralnih i političkih implikacija te odluke*.¹¹³ Čini se da je Cheney bila zadovoljna načinom na koji je ta osjetljiva tema obrađena u standardima, pošto ju nije upotrijebila kao argument u kritici. S obzirom na to koliko je prašine podignula izložba *Enole Gay* zapravo je iznenađujuće da kritičare standarda nije zabrinulo što se od učenika traži da razmatraju moralne aspekte bacanja bombe na Hirošimu i Nagasaki.

U obranu *Nacionalnih standarda za američku povijest* staje Nash u članku iz 1996. godine u kojemu progovara o optužbama na račun Ku Klux Klan i makartizma:

„KKK i makartizam su mračne epizode američke povijesti. No zar neće učenici naučiti važne lekcije i zapravo biti ohrabreni kad vide kako je većina Amerikanaca ostavila u prošlosti KKK i makartizam? Ovo nije primjer tužne povijesti, nego nadilaženja tužne povijesti. Mogu li naša djeca pokloniti svojoj djeci ideale slobode, jednakosti i prava na kojima je naša nacija sagrađena ako nikad ne razumiju da te iste ideale treba braniti od onih koji bi ih zloupotrijebili ili uništili?“¹¹⁴

¹¹²Thornton, *What is History in US History Textbooks?*, str. 15-25

¹¹³*National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 201

¹¹⁴Nash, Gary. „The History Standards Controversy and Social History“. *Journal of Social History*, vol. 29, 1996., <http://www.questia.com/read/1G1-18639702/the-history-standards-controversy-and-social-history> (20.12.2012.)

Godinu dana nakon završetka kontroverze oko standarda, točnije 1997. godine, Nash je objasnio svoj stav prema izlaganju djece „mračnoj“ strani američke prošlosti sljedećim riječima:

„... danas samo mali broj učitelja vjeruje da je ne-američki pokazati učenicima dvije strane povijesne kontroverze da uvide da su ljudi u prošlosti imali različita mišljenja i često se krvavo borili oko njih, da razumiju da povijest nije samo učenje činjenica nego neprestano iščitavanje prošlosti, te da razumiju da je povijest i sramotna i herojska i da nisu svi heroji iste rase, roda ili klase“.¹¹⁵

Zato je Nash smatrao će *Nacionalni standardiza američku povijest* biti korisni nastavnicima koji žele da njihovi učenici savladaju povijesne sadržaje ali i da usvoje vještine povijesnog mišljenja.

Slika 4 Gary Nash

Vodeća imena dva sukobljena tabora, Cheney kao predvodnica kritičara *Standarda* i Nash u prvoj crti obrane, sastali su se 27.10.1994. (7 dana nakon objave Cheneyinog članka „The End of History“) u televizijskoj emisiji *Good Morning America*¹¹⁶. Voditelj emisije, Charles Gibson, gledatelje je ukratko upoznao s temom debate. Izjavio je da postoji kontroverza oko novog izvješća koje bi trebalo pomoći uspostavljanju prvih

1

personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html

¹¹⁶*Good Morning America* je jutarnji televizijski program koji se emitira u SAD-u od 1975. godine, a bavi se vijestima, vremenom, dijalozima i pričama od posebnog interesa (izvor:

http://en.wikipedia.org/wiki/Good_Morning_America)

nacionalnih standarda za poučavanje povijesti u američkim državnim školama. C. Gibson se ujedno pita i zbog čega je nastao problem? Zanimalo ga je je li pogrešno naglašavati – prema kritičarima pretjerano – doprinos manjina, žena i običnih pojedinaca?¹¹⁷ Ova kratka najava pruža nam uvid u ono što je smatrano glavnim problemom *Standarda* u vrijeme kad još nisu ni objavljeni. Cheney je kao odgovor na pitanje voditelja emisije („Koji su Vaši prigovori?“) iznijela svoje prigovore na račun *Standarda*:

„Nije zapravo stvar u tome što se nalazi u nacionalnim standardima, nego u tome što se ne nalazi. A tu se velik dio osnovne povijesti jednostavno ne pojavljuje. Učenici koji bi povijest svoje nacije učili po ovim nacionalnim standardima nikad ne bi čuli za Daniela Webstera, nikad nebi učili o Robertu E. Leeju, nikad ne bi saznali za Thomasa Edisona, Alberta Einsteina, braću Wright. Ako bi učili povijest po ovim smjernicama ne bi bili svjesni toga da je George Washington bio naš prvi predsjednik. Ne bi znali da je James Madison otac našeg Ustava.“¹¹⁸

Iako se Cheney složila da bi povijest koja se predaje u školama trebala uključivati doprinose žena, Amerikanaca afričkog i azijskog porijekla te Latinoamerikanaca, smatrala je da se osnovna povijest zapostavlja u ime političke ispravnosti. Voditelj emisije je dodatno pojasnio kako su kritike bile usmjerene na zanemarivanje bijelih muškaraca u ime političke ispravnosti, na što je Nash odgovorio:

„Bijeli muškarci se nalaze na svakoj stranici ovog dokumenta. Mislim da bi bilo bolje da ljudi nabave ovu knjigu i sami ju pročitaju. Sugeriram da Lynne Cheney ne može pronaći stranicu na kojoj se ne spominju bijeli muškarci.“¹¹⁹

Nash je istaknuo ono što i ja smatram osnovnim problemom koji je izazvao salvu kritike na račun *Standarda*: većina kritičara dokument nije ni pročitale nego se oslanjala na Cheney i njezinu interpretaciju.¹²⁰ Sljedeće pitanje koje je voditelj postavio Cheney je vrlo zanimljivo, kao i njezin odgovor. Voditelja emisije je zanimalo je li ideja o učenju koncepta, kao što su uzroci

¹¹⁷ *Debate Over the National History Standards Between Lynne Cheney and Gary Nash Televised on Good Morning America 10/27/94 [Posted on H-Net].* http://www.trinityhistory.org/AmH/Cheney-Nash_GMA.pdf (8.1.2013.)

¹¹⁸ Isto

¹¹⁹ Isto

¹²⁰ Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 189 - 192

Građanskog rata ili uzroci Industrijske revolucije, umjesto učenja o generalima i izumiteljima, loša? Cheney je na ovo pitanje odgovorila:

“To je nešto oko čega se gosp. Nash i ja ne slažemo. On je izjavio Reutersu prije nekoliko dana da je protiv povijesti pokretane junacima. Ja mislim da naša djeca trebaju junake. Mislim da trebaju uzore koji bi ih poticali na stremljenje prema izvrsnosti. Mislim da trebaju heroje kako bi sami mogli postati heroji.”¹²¹

Iz ovih rečenica jasno je da je Cheney zagovornica tradicionalnog gledišta na nastavu povijesti kao predmeta koji ima odgojnu ulogu. Ona je sve svoje kritike temeljila upravo na navodnom izbacivanju američkih junaka iz povijesti, te je na taj način apelirala na patriotske osjećaje čitatelja, roditelja, nastavnika, političara, te gledatelja ove jutarnje emisije. Pogledajmo kako je Nash odgovorio na njezine optužbe u ovom televizijskom sučeljavanju:

„Želim da Amerikanci razumiju kako Sheldon Hackney, nasljednik Lynne Cheney u *Nacionalnoj zakladi za humanističke znanosti*, želi da vodimo nacionalne razgovore o tome tko smo kao nacija. Ova knjiga [*Standardi*] je odličan primjer trogodišnjeg nacionalnog dijaloga, jer je to bio dijalog vođen između 29 velikih organizacija punih učitelja, edukatora i povjesničara, i uistinu gotovo svake velike grupe koja je povezana s poučavanjem i pisanjem o povijesti.”¹²²

Nash je želio istaknuti da su *Standardi* razvijani tri godine i da su bili dostupni uistinu velikom broju stručnjaka. Bez sumnje bili su dostupni i Cheney. No zašto je ona odlučila podići glas tik pred njihovu objavu? Razloge možemo potražiti u političkim vodama, a ne obrazovnim. Tu tvrdnju potkrepljuje i činjenica da su se kritike *Standarda* pretvorile u medijski rat i da je Cheney svoj članak objavila u *Wall Street Journalu*, dnevnim novinama pretežno specijaliziranim za vijesti iz područja ekonomije i poslovanja¹²³, a ne novinama koje su tematski fokusirane na obrazovanje. Već time je diskusiju podigla na političku razinu. Smatram da je Cheney uistinu bila nezadovoljna sadržajem *Nacionalnih standarda za američku povijest* reagirala bi ranije ne neposredno prije tiskanja samih knjiga, s obzirom da je još početkom

¹²¹ *Debate Over the National History Standards Between Lynne Cheney and Gary Nash Televised on Good Morning America 10/27/94 [Posted on H-Net].* http://www.trinityhistory.org/AmH/Cheney-Nash_GMA.pdf

¹²² Isto

¹²³ *The Wall Street Journal.* http://en.wikipedia.org/wiki/The_Wall_Street_Journal

1993. godine kao predsjednica NEH-a imala uvid u proces i rezultate izrade. Također, kritiku bi uputila autorima *Standarda*, koautorima i njihovim suradnicima, a ne bi napad izvršila tako javno. Diskusije oko sadržaja *Standarda* nisu vođene samo u krugu osoba kvalificiranih za takve rasprave, već javno i preko novinskih članaka, radio emisija i televizijskih emisija (prisjetimo se Rusha Limbaugha), umjesto da su prigovori upućeni direktno osobama zaduženima za njihov sadržaj. No na ovaj način Cheney je narušila kredibilitet ne samo *Standarda* nego i vlade koja ih je odobrila, što joj je vjerojatno bio i cilj. Osobito zato jer se radilo o vladi predsjednika Clintona, političkog suparnika Cheneyinog supruga.

Nakon prvog vala kritikau časopisima i novinama, zadnjih nekoliko tjedana 1994. godine pojavili su se i članci koji su stali u obranu *Standarda*. Većinom su ih pisali suradnici *Nacionalnog centra za povijest u školama*, no i nastavnici i sveučilišni profesori povijesti. Međutim, zagovornici *Standarda* nisu imali pristup najčitanijim novinama na nacionalnoj razini, te njihovi članci nisu imali odjeka u javnosti kao oni objavljeni u recimo *Wall Street Journalu*. Iako su urednici većih novina (*New York Times*, *Los Angeles Times*, *San Francisco Chronicle*, *Christian Science Monitor*, *Minneapolis Star Tribune*) naposljetku pružili potporu *Standardima*, Cheneyina kritika već je bila „legitimizirana ponavljanjem u tisku, te su je važniji političari uskoro primjetili“.¹²⁴

U prosincu 1994. objavljen je članak Diane Ravitch¹²⁵ kao jedna pozitivno-negativna kritika standarda. U njemu Ravitch objašnjava da, kao i Cheney, osjeća vrstu odgovornosti prema krajnjem proizvodu [*Standardima*] jer je kao službenica u Ministarstvu obrazovanja SAD-a odobrila financije od 1,6 milijuna dolara projektu standarda u jesen 1991. godine.¹²⁶ Ravitch iznosi pozitivne ali i negativne karakteristike *Nacionalnih standarda za američku povijest*. Prema njoj susadržaji 31 standarda, uz nekoliko iznimaka, intelektualno izazovni. Opisi standarda za poučavanje i učenje su izvrsnia mnoge ilustracije su dobro promišljene. Ravitch smatra da dokument u cjelini uspješno uključuje iskustva Afroamerikanaca, Indijanaca, žena, i ostalih koji su imali minimalnu ulogu u starijim povijesnim narativima. Čitatelj koji nasumice okreće stranice pronaći će dobre materijale; ali čitatelj koji pročita cijelu knjigu otkrit će konstantnu nit

¹²⁴Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 134

¹²⁵Diane Ravitch je povjesničarka koja trenutno predaje povijest obrazovanja na Sveučilištu New York. Od 1991. do 1993. godine nalazila se u vladi predsjednika Busha kao zamjenica ministra obrazovanja.

¹²⁶Ravitch, Diane. „Standards in U.S. History: An Assessment“. *Education Week*, Vol. 14, 1994. .
<http://www.edweek.org/ew/articles/1994/12/07/14ravitch.h14.html?qs=ravitch+diane> (18.2.2013.)

političke pristranosti koja je neprihvatljiva u dokumentu koji teži postavljanju nacionalnih standarda.¹²⁷ Iz njezinih komentara vidljivo je da je *Standarde* pročitala te da joj je u interesu obraniti ih jer se smatra za njih odgovorna (time što je odobrila financije za njihov razvoj). No ona iznosi kritiku da su politički pristrani. Ravitch se slaže s Cheney u njezinoj tvrdnji da *Standardi* zanemaruju opću povijest u korist politički ispravne povijesti [iako Ravitch ne koristi termin 'politički ispravna povijest'] koja se bavi rasnim manjinama i ženama, te kaže „oni koji traže osjećaj nacionalnog identiteta mogu lako zaključiti da su događaji naseljenja i razvoja naše nacije bili sramotni“.¹²⁸ Iz njezinih komentara proizlazi da je, kao i Cheney, i Ravitch zagovornica tradicionalne uloge nastave povijesti u smislu odgoja pojedinca.

Ravitch je u članku spomenula i optužbe kritičara da se u *Standardima* navode neka nevažna imena dok se neke velike ličnosti ne spominju. Pritom je podržala autore *Standarda* u njihovoj odluci da ne spomenu poimence baš svaku važnu osobu u američkoj povijesti, no kaže i da su spominjanjem nekih osoba s pravom primili kritiku (navodi primjer Belle Boyd i Rose Greenhow, špijunke u američkog Građanskom ratu, koje nisu u njemu odigrale odlučujuću ulogu ali se spominju u *Standardima*)¹²⁹. Ravitch se dotaknula i imena koje je Cheney nabrojala među najviše spominjanim ličnostima a kao primjer pretjeranog naglašavanja loših strana američke povijesti: McCarthyja i pojma vezanog uz njega, makartizam. Pritom je izjavila da ono što je izostavljeno upućuje na političku i ideološku pristranost:

„Na primjer, diskusija o Hladnom ratu neproporcionalno je usredotočena na makartizam koji je zauzeo pet godina u 45 godina dugoj eri. U dvije stranice posvećene Hladnom ratu McCarthy i makartizam spomenuti su 19 puta, a sovjetska agresija u Istočnoj Europi nije spomenuta niti jednom, kao ni komunističko zauzimanje Kine.“¹³⁰

Čini se kao da su standardi uistinu, barem u ovom slučaju, prikazali američku povijest „mračnom“. No ako se podsjetimo da se radi o standardima za američku povijest možemo se zapitati: je li takvim informacijama iz povijesti Rusije ili Kine bilo mjesta u američkoj povijesti ili su ipak pripadale standardima za svjetsku povijest? Također treba imati na umu da se radi o

¹²⁷Ravitch, Diane. „Standards in U.S. History: An Assessment“.

<http://www.edweek.org/ew/articles/1994/12/07/14ravitch.h14.html?qs=ravitch+diane>

¹²⁸Isto

¹²⁹Isto

¹³⁰Isto

dobrovoljnim standardima a ne obaveznom kurikulumu, iako Ravitch smatra da sa 271 stranicom *Nacionalni standardi za američku povijest* izgledaju više kao nacionalni kurikulum nego standardi. Ravitch u nekoliko rečenica iznosi i neke prigovore praktične naravi. Naime, primjerak *Nacionalnih standarda za američku povijest* prodavao se po cijeni od 23,95\$te nisu pripremljeni besplatni uzorci za školske okruge, guvernere, zakonodavce i recenzente.¹³¹ Ravitch je smatrala da si neće svaki nastavnik moći priuštiti svoj primjerak. Zapravo je to zanimljivo pošto je projekt standarda pokrenut upravo zato da se stvori jednakost znanja učenika na nacionalnoj razini što jednostavno ne bi bilo moguće jer svi si nastavnici povijesti ne bi mogli priuštiti primjerak standarda i iz američke i iz svjetske povijesti. Uz pitanje cijene Ravitch je istaknula da je u *Standardima* neprimjereno pružena potpora velikom broju komercijalnih publikacija (preporučena je i jedna njezina knjiga), te da tome nije mjesto u nacionalnim standardima.¹³² Ravitch je u svom članku preporučila da se iz *Standarda* ukloni jezik koji „predstavlja samo jednu stranu povijesnih nesuglasica, demonstrira pristranost, postavlja pitanja koja usmjeravaju na određeni odgovor ili koristi druge retoričke figure (uključujući ispuštanje važnih ideja, događaja i trendova) kojima se nameće mišljenje autora *Standarda*“. I Linda Symcox, pobornica *Standarda*, priznala je da je Diane Ravitch temeljila svoju analizu na temeljitom iščitavanju *Nacionalnih standarda za američku povijest*.¹³³

Nakon lavine kritika Nash je odlučio održati sastanak s vodećim kritičarima kako bi riješili problem dijalogom i suradnjom. Sastali su se 12. siječnja 1995. godine u Washingtonu, a od kritičara su bili pozvani Diane Ravitch, Al Shanker, Ruth Wattenberg, Gilbert Sewall, Elizabeth Fox-Genovese i Joy Hakim. Došao je i John Fonte u ime Cheney(iako nije bio pozvan).¹³⁴ Na sastanku je Nash objasnio da se namjerava suočiti s kritikama na odgovoran način tako što će organizirati grupu ljudi koja će pažljivo proučiti svaki standard i popratne aktivnosti te ispraviti sve primjere povijesne pristranosti. Nash je tu prvi put priznao mogućnost postojanja pristranosti u tekstu standarda i aktivnosti. No to nije umirilo kritičare te je šest dana nakon ovog sastanka, 18.1.1995. godine, debata o *Nacionalnim standardima za američku povijest* zadobila još

¹³¹Ravitch, Diane. „Standards in U.S. History: An Assessment“.

<http://www.edweek.org/ew/articles/1994/12/07/14ravitch.h14.html?qs=ravitch+diane>

¹³²Isto

¹³³Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 134

¹³⁴Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 136

veću političku dimenziju. Tog dana američki Senat je donio neobvezujuću rezoluciju¹³⁵ kojom je osudio *Standarde* i zabranio njihovo financiranje, te je debata oko stanarda nakon dva mjeseca dosegla svoj vrhunac. Rezoluciju je predložio senator Slade Gorton (član Republikanske stranke) a podržali su je gotovo svi članovi Senata, njih 99 od 100. Gorton je tom prilikom održao govor u kojemu je tražio zabranu dodjeljivanja sredstava *Nacionalnom centru za povijest u školama* za razvoj nacionalnih standarda iz povijesti. Također je zahtijevao da se sredstva za razvoj standarda dodijele samo onima koji poštuju doprinose zapadne civilizacije te povijesti, ideja i institucija SAD-a povećanju slobode i blagostanja diljem svijeta.¹³⁶ U ovoj situaciji nailazimo na još jednu zanimljivu političku situaciju, pošto je upravo senator Gorton kao član Republikanske stranke predložio donošenje ove rezolucije i tražio zabranu daljnjeg razvoja *Standarda*. Pri tom je isticao kako *Standardi* ne poštuju američke doprinose u održanju mira u svijetu, te su samim time neamerički i nedomoljubni. Je li želio istaknuti kako je Republikanska stranka patriotski nastrojena, dok Demokratska stranka nije kad se zalaže za ovakve nedomoljubne *Standarde*? Moje je mišljenje da mu je upravo to bio cilj.

Linda Symcox je u svojoj knjizi sedam godina kasnije iznijela sugestiju da je moguće da je Lynne V. Cheney ili netko od njezinih suradnika napisao govor senatora Gortona,¹³⁷ s obzirom da je u njemu ponovio optužbe koje je prva iznijela Cheney, ističući neke primjere po njegovom mišljenju nevažnih osoba i događaja dok su pravi američki junaci ili institucije zanemareni. Tako se senator Gorton u svojem govoru obratio američkom predsjedniku:

„Gospodine predsjedniče, o kojem dijelu naše povijesti naša djeca trebaju učiti – Georgeu Washingtonu ili Bartu Simpsonu¹³⁸? Je li važnije da uče o Roseanne Arnold¹³⁹ ili o tome kako je Amerika porazila komunizam kao lidera slobodnog svijeta? Prema ovom dokumentu – nedavno objavljenim *Nacionalnim standardima za američku povijest* – odgovori nisu ono što bi Amerikanci očekivali. S ovim standardima od naših učenika se neće očekivati da razlikuju

¹³⁵Neobvezujuća rezolucija (originalno „non-binding resolution“) je pisani prijedlog usvojen od strane nekog tijela koji ne može postati zakon; ovaj tip rezolucije se često koristi za izražavanje slaganja ili neslaganja s nečim oko čega to tijelo zakonski ne može odlučivati (više iz moralnih razloga).

¹³⁶Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 137

¹³⁷*Isto*, str. 138

¹³⁸Lik u crtanoj seriji „The Simpsons“

¹³⁹Glavni lik humoristične serije „Roseanne“

Georgea Washingtona od čovjeka na mjesec. Prema ovim standardima demokracija SAD-a oslanja se na ista moralna uvjerenja kao i totalitarna diktatura Sovjetskog Saveza. Gospodine predsjedniče, ovi standardi moraju biti zaustavljeni, ukinuti, odbačeni. Moraju biti opozvani kao brod pun pokvarene hrane. Danas, prije nego djeca počnu provoditi večeri učeći o Bartu Simpsonu a ne o Benjaminu Franklinu i otkriću struje, ovi standardi moraju biti ukinuti.¹⁴⁰

Senator Gorton u svom govoru koristi poprilično snažan jezik, uspoređujući *Standarde* s pokvarenom hranom koja se treba povući s polica prije nego što otruje Amerikance. Gorton je u svom napadu koristio istu taktiku kao Cheney, koncentrirajući se na odabrane primjere a ne same standarde. Pritom je posebno isticao likove televizijskih serija koji se spominju u *Standardimate* se prema njegovom govoru moglo zaključiti da će djeca na nastavi povijesti učiti samo o Simpsonima a ne i o prvom američkom predsjedniku.

No jesu li *Standardi* uistinu toliko ugrožavali pozitivnu sliku SAD-a? Gorton je primjer Barta Simpsona izvukao iz konteksta jednog primjera za poučavanje u toj mjeri da se uistinu možemo zapitati je li *Standarde* i pročitao. Serije „The Simpsons“ i „Roseanne“ spomenute su samo jednom i to u sklopu podstandarda 2E („Demonstrirati razumijevanje suvremene američke kulture“). Kontroverzni primjer za poučavanje glasi ovako:

„Analizirajte kako se vrijednosti prikazuju u popularnim TV serijama kao što su *Murphy Brown*, *Roseanne*, *Married With Children*, i *The Simpsons*. Usporedite te vrijednosti s vrijednostima prikazanim u serijama kao što su *Ozzie and Harriet*, *The Honeymooners*, *Father Knows Best*, *My Three Sons*, *All in the Family*, i *The Bill Cosby Show*.“¹⁴¹

Gorton je isto tako mogao uzeti primjer pjevačice Madonne¹⁴² i zapitati se zašto se ona spominje a George Washington ne. Gorton je zaboravio da se radi o primjeru za poučavanje, ne uputi ili državnom kurikulumu, već o primjeru koji bi služio kao pomoć nastavnicima, a koju oni mogu i ne moraju prihvatiti. No, na ovoj sjednici Senata našli su se i senatori umjerenijeg mišljenja koji su istaknuli da će *Standarde* uskoro pregledati odbor kojeg će predložiti predsjednik SAD-a te su

¹⁴⁰Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 138

¹⁴¹*National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 245

¹⁴²Spominje se u jednom primjeru za poučavanje u sklopu popularne kulture i MTV-a.

pohvalili sastanak Garyja Nasha s kritičarima. Jedan od senatora je istaknuo i nešto što se često zanemarivalo: da je većina kritika usmjerena na primjere za poučavanje a ne na same standarde.¹⁴³ Također je obavijestio Senat da je *Centar za nastavu povijesti u školama* reagirao na kritike i radi na modificiranju *Standarda*. Da je bio dobro informiran, kaže i Linda Symcox u svojoj knjizi. Prema njoj su nekoliko tjedana prije ove sjednice Senata mnogi od kontroverznih primjera za poučavanje pregledani, neke aktivnosti koje su najviše kritizirane su uklonjene, jezik u nekima je modificiran te su dodani primjeri s tradicionalnim osobama kao što je George Washington.¹⁴⁴ No unatoč dobronamjernim potezima autora *Standarda* donesena je gotovo jednoglasna odluka kojom su senatori osudili *Nacionalne standarde za američku povijest*.

Ni tjedan dana nije prošlo od ove odlučujuće sjednice Senata, a Lynne Cheney je objavila novi članak. Kao i njezin prijašnji članak „The End of History“, i ovaj je bio kritički nastrojen prema *Standardima* i objavljen je u istim novinama (*Wall Street Journalu*). Cheney ga je nasloвила „Kill My Old Agency, Please“ („Ubijte moju staru agenciju, molim vas“). No ovoga se puta Cheney nije toliko okomila na *Standarde* koliko na agenciju kojom je nekad upravljala, *Nacionalnu zakladu za humanističke znanosti* (NEH), što možemo zaključiti i iz samog naslova članka. Cheney se nije zaustavila samo na kritikama projekta standarda i NEH-a već je ocijenila i općenito stanje društvenih znanosti lošim te zaključila da se u njih previše uplele politika.¹⁴⁵ Pomalo je ironično da je upravo Cheney osudila uplitanje politike u društvene znanosti.

Također je jedan dio *Standarda za svjetsku povijest* proglasila najneodgovornijem dijelom standarda. Radi se o načinu na koji je prikazan kraj Drugoga svjetskog rata, za koji je Cheney tvrdila da se prikazuje na izrazito negativan način (kroz knjigu „Sadako želi živjeti“). Zaključila je da se stvara slika da su Amerikanci bespotrebno bacili bombu, bez objašnjenja zašto su to odlučili, bez spomena Pearl Harbora, itd.¹⁴⁶ Noupravo je ona kao predsjednica NEH-a odobrila financiranje projekta nacionalnih standarda pa se sad od te odluke ograđuje i daje do znanja da je u tom trenutku bila zavarana:

¹⁴³Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 140

¹⁴⁴Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 141

¹⁴⁵Cheney, Lynne V. „Kill My Old Agency, Please“. *Wall Street Journal*, 24.1.1995.

<http://www.aei.org/article/society-and-culture/kill-my-old-agency-please/> (27.1.2013.)

¹⁴⁶Isto

„Ljudi će doći i izjaviti da su predani objektivnosti i dobro balansiranim projektima; ali jednom kad dobiju novac upotrijebit će ga na sasvim različit način od onoga što su obećali“.¹⁴⁷

Prema njezinom mišljenju projekti vrijedni financiranja su oni koji će sačuvati američko naslijeđe i naslijeđe zapadne civilizacije, a *Nacionalni standardi za američku povijest* i *Nacionalni standardi za svjetsku povijest* učinilisu upravo suprotno i nisu opravdali financije uložene u njih.

Dva dana nakon njezinog članka u *New York Timesu* je objavljen članak Franka Richa¹⁴⁸, također slikovitog naslova: „Eating Her Offspring“ („Jede svoju djecu“). Za njega je Cheneyin napad na NEH i *Standarde* pravi misterij pošto je upravo ona odobrila financiranje cijelog projekta, kojeg je prije nego što je napustila NEH ujedno nazvala i svojom najvažnijom ostavštinom.¹⁴⁹ Rich je u svom članku doveo u pitanje vjerodostojnost nekih Cheneyinih stavova, te ju je nazvao i licemjerkom. Naime, prema tri anonimna izvora skica *Standarda* bila je dostupna Cheney dok je još bila u NEH, te je već tada mogla vidjeti na koji će se način u standardima tretirati npr. Ustav SAD-a. No ona nije reagirala odmah i na vrijeme, nego tek kad su *Standardi* bili spremni za objavljivanje. Prema Franku Richu, Lynne V. Cheney je uperila kritike protiv *Standarda* iz političkih razloga, no Rich ne specificira točno kojih već kaže da je Cheney željela biti „veliki igrač u Gingrichevom¹⁵⁰ poretku“.¹⁵¹ Cheney se opravdala izjavivši da prve verzije *Standarda* nije pročitala do ljeta/jeseni 1994. godine i tek tada jer joj je netko obratio pozornost na njih, te da je uobičajeno da predsjednik ne dođe u kontakt s projektima dok se ne završe.¹⁵²

Gary Nash se kasnije pita je li Lynne V. Cheney bila motivirana političkom karijerom svog supruga, Dicka Cheneyja, koji je bio ministar obrane za predsjednika Georgea H. W. Busha

¹⁴⁷Cheney, Lynne V. „Kill My Old Agency, Please“. Wall Street Journal, 24.1.1995.

<http://www.aei.org/article/society-and-culture/kill-my-old-agency-please/> (27.1.2013.)

¹⁴⁸Frank Rich je američki esejist i kolumnist, pisao je za *The New York Times* od 1980. do 2011. god., a trenutno piše za magazin *New York*

¹⁴⁹Rich, Frank. „Eating Her Offspring“. New York Times, 26.1.1995.

<http://www.nytimes.com/1995/01/26/opinion/journal-eating-her-offspring.html> (29.1.2013.)

¹⁵⁰Newt Gingrich je pobjedom Republikanaca na izborima u studenom 1994. godine zauzeo položaj *Speaker of the House of Representatives*, i time postao 2. u liniji iza predsjednika SAD-a (1. je potpredsjednik)

¹⁵¹Rich, Frank. „Eating Her Offspring“. New York Times, 26.1.1995.

<http://www.nytimes.com/1995/01/26/opinion/journal-eating-her-offspring.html> (29.1.2013.)

¹⁵²Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 143-144

(od 1989. do 1993.), a koji je često spominjan kao mogući predsjednički kandidat na izborima 1996. godine.¹⁵³ Bez obzira na motivaciju Lynne Cheney i iako su na vidjelo počele izlaziti određene „rupe“ u Cheneyinim kritikama (i sama je u jednom trenutku izjavila „Možda sam ih [Standarde] pročitala prebrzo“¹⁵⁴), šteta je bila počinjena a *Standard* osuđeni odlukom Senata.

No odluka Senata nije označila i kraj napada na *Standarde za američku povijest*. U rujnu 1995. godine senator Bob Dole je na Praznik rada održao govor u kojemu je dodatno kritizirao *Standarde* (Bob Dole je bio predsjednički kandidat Republikanske stranke na izborima 1996. god.), da bi ih se odrekao čak i ministar obrazovanja SAD-a, Richard W. Riley.¹⁵⁵ On je izjavio da njegovo ministarstvo nije imalo veze sa Standardima te da „prikazuju američku povijest u lošem svjetlu, a to je greška“.¹⁵⁶ Zašto se ministar obrazovanja javno odrekao projekta standarda kojemu je do tad pružao potporu? Razlog možemo potražiti u općenito lošoj situaciji Clintonove administracije¹⁵⁷ koja si pred skore predsjedničke izbore nije mogla priuštiti povezivanje uz projekt koji je primio toliko negativnih kritika. Gary Nash se pitao ne bi li ministar Riley trebao brinuti za obrazovanje američke djece, a ne skore predsjedničke izbore.¹⁵⁸

U proljeće 1995. godine pod nadzorom *Vijeća za osnovno obrazovanje* osnovane su dvije komisije, jedna za svjetsku i jedna za američku povijest. U svakoj komisiji nalazile su se poštovane javne ličnosti, učitelji i sveučilišni profesori. Kako bi se osigurala objektivnost komisija u njihovom radu nisu sudjelovale osobe koje su bile dio projekta nacionalnih standarda (to nije bila potpuna istina jer je sudjelovala Diane Ravitch).¹⁵⁹ I ministar obrazovanja Riley je javno pružio potporu radu komisija.

U listopadu iste godine, točnije 11.10.1995., komisije su objavile izvještaj „Povijest u nastanku: neovisna recenzija dobrovoljnih nacionalnih standarda iz povijesti“ („History in the Making: An Independent Review of the Voluntary National History Standards“). Ono što u naslovu upada u oči, za razliku od dosadašnjih spominjanja *Standarda*, je naglasak koji je stavljen na „dobrovoljni“. Članovi komisije su očigledno naučili na primjeru debata oko

¹⁵³Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 221

¹⁵⁴*Isto*, str. 240

¹⁵⁵„A Short History of the Standards“. *Education Week*, 1995.

http://www.edweek.org/ew/articles/1995/11/15/11hist3.h15.html?qs=national_standards (29.12.2012.)

¹⁵⁶Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 246

¹⁵⁷Npr. Clintonova reforma zdravstva (želio je uvesti opće zdravstveno osiguranje) koja je propala uz žestok otpor liječnika i velikih korporacija.

¹⁵⁸Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 247

¹⁵⁹Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 154

Standarda te su od samog početka naglašavali kako se ne radi o nacionalnom kurikulumu već standardima čije je prihvaćanje isključivo na dobrovoljnoj bazi. U izvješću su obje komisije pružile potporu *Standardima* i zaključile da su vrijedni spašavanja, naglašavajući pritom same standarde no ne i primjere za poučavanje. Njihov zaključak je bio da su primjeri za poučavanje primili najviše kritika te su preporučili da ih se ukloni jer su u „svojoj sveukupnosti pogrešno odavali dojam kurikuluma“. ¹⁶⁰ U izvješću su pozitivno okarakterizirali i standarde za svjetsku povijest koji „bez primjera za poučavanje značajno doprinose učvršćivanju znanja učenika o svjetskoj povijesti“. ¹⁶¹ Konačna presuda komisija bila je pozitivna te je odlučeno da *Nacionalne standarde za svjetsku povijest* i *Nacionalne standarde za američku povijest* treba urediti i kao takve prihvatiti, ali bez primjera za poučavanje koje treba izbaciti.

Cheney je reagirala po sad već ustaljenom obrascu te je 23.10.1995. u *Wall Street Journalu* objavila članak pod imenom „Nacionalni (pod) standardi za povijest“ („The National History (Sub)Standards“). Unjemu je iznijela neke stare optužbe o političkoj ispravnosti *Standarda* ali je i izrazila sumnju da će standardi, čak i bez kontroverznih primjera za poučavanje, tvoriti čvrstu bazu za poučavanje povijesti. ¹⁶² Iz ovog članka možemo saznati nešto više o *Standardima* nakon što su objavljeni, a da se ne radi o kritici njihovog sadržaja. Cheney iznosi brojku od 30.000 kopija *Nacionalnih standarda iz povijesti* distribuiranih po cijeloj naciji. Također kaže da se njihov utjecaj unatoč negativnim komentarima vidi u većem broju saveznih država, uključujući Delaware i New York, te da ih već koriste i izdavači udžbenika. Zato Cheney apelira na roditelje da inzistiraju na povlačenju već prodanih *Standarda*, uspoređujući ih s lošim igračkama: „Redovito očekujemo od proizvođača da povuku igračke i sjedalice za auto koje ugrožavaju fizičku sigurnost naše djece. Trebamo li očekivati išta manje od onih čije kreacije ugrožavaju povijesno razumijevanje sljedeće generacije?“ ¹⁶³ No ovaj članak nije imao odjeka u javnosti kao prvi („Kraj povijesti“) te se moglo pristupiti reviziji *Standarda*.

Nakon nekoliko mjeseci rada *Nacionalno vijeće za povijesne standarde* je 3. travnja 1996. godine objavilo revidirano izdanje *Standarda* usvojenim promjenama koje su predložile dvije komisije *Vijeća za osnovno obrazovanje*. Iz *Nacionalnih standarda za američku povijest* su tako izbačeni kontroverzni primjeri za poučavanje a poimence su spomenuti Washington,

¹⁶⁰Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 154

¹⁶¹Isto

¹⁶²Cheney, Lynne V. „The National History (Sub)Standards“. *Wall Street Journal*, 23.10.1995.

<http://www.aei.org/article/society-and-culture/citizenship/the-national-history-substandards/> (17.1.2013.)

¹⁶³Isto

Jefferson, Franklin i Madison, kao i američki Ustav. Promjene su donesene i u *Nacionalnim standardima za svjetsku povijest* iz kojih su primjeri za poučavanje također izbačeni. *Nacionalni standardi za razrede K-4* nisu mijenjani jer nisu ni bili kontroverzni. Izbacivanjem primjera za poučavanje koji su činili većinu teksta *Standarda* više nije bilo potrebe razdvajati *Nacionalne standarde za američku povijest*, *Nacionalne standarde za svjetsku povijest* i *Nacionalne standarde za razrede K-4*. To su shvatili i članovi dviju komisija pa su odlučili ujediniti ih u jednu knjigu: *Nacionalni standardi za povijest, osnovno izdanje (National Standards for History Basic Edition)*. Izlazak revidiranog izdanja *Standarda* ovog puta nije bio dočekan negativnim člankom u *Wall Street Journalu* već suprotno, člankom punim hvalospjeva koji su zajedno napisali Diane Ravitch i Arthur Schlesinger Jr.¹⁶⁴ Revidirano izdanje *Standarda* dostupno je na web stranicama *Nacionalnog centra za povijest u školama*¹⁶⁵ i sadrži sve elemente koje ima i printano izdanje, osim ilustracija i tablica te priloga. Osim što ne sadrže primjere za poučavanje, došlo je do promjene i u nazivu knjiga. Originalan naziv *Nacionalni standardi za američku povijest* zamijenjeni su nazivom *Sadržajni standardi za američku povijest (United States History Content Standards)*. Vjerujem da je riječ „nacionalni“ izbačena, odnosno zamijenjena, kako bi se izbjegao dojam nametanja standarda na nacionalnoj razini, i kako ne bi nalikovali nacionalnom kurikulumu. Na taj su način ušutkani kritičari koji su se bojali da će se *Standardi* pokušati nametnuti cijeloj naciji kao obavezan kurikulum.

Nash je 2004. godine izjavio kako u osam godina nije primio nijednu kritiku na račun revidiranih *Standarda*.¹⁶⁶ Izlaskom ovog izdanja rat oko nacionalnih standarda iz povijesti napokon je završen.

¹⁶⁴Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 156

¹⁶⁵*National Center for History in the Schools*. <http://www.nchs.ucla.edu/> (17.6.2013.)

¹⁶⁶Nash, Gary. „Lynne Cheney's Attack on the History Standards, 10 Years Later“. *History News Network*, 11.7.1994. <http://hnn.us/articles/8418.html> (1.8.2011.)

5.1. Ključne točke debate

Lynne V. Cheney u već spomenutom članku “Kraj povijesti” iznosi svoje nezadovoljstvo s određenim dijelovima *Nacionalnih standarda za američku povijest*. U članku je lako identificirati koji su topromblematičnisadržaji po njezinom mišljenju, odnosno koje su ključne točke oko kojih su se vodile debate o *Standardima*. Cheney je na račun *Standarda* iznijela nekoliko optužbi koje su sljedeće dvije godine ponavljane u raznim govorima, člancima i debatama. Prema njezinom stajalištu u *Standardima* nije dovoljno pozornosti posvećeno tradicionalnoj povijesti i velikim ličnostima i događajima u američkoj povijesti. Nadalje, Cheney smatra da se u *Standardima* previše naglašava politički ispravna povijest i multikulturalizam, te da se previše prostora daje do tad uglavnom zanemarivanoj povijesti žena, Indijanaca i Afroamerikanaca. Na temelju nekih primjera za poučavanje Cheney je zaključila i da se prečesto prikazuje mračna strana američke povijesti, umjesto da se veličaju američka postignuća i stvara osjećaj patriotizma kod učenika.

U sljedećim paragrafima posvetit ću više pozornosti ključnim točkama debata, izdvojiti ću dijelove *Standarda* koji su se pokazali problematičnima, analizirati kako su prikazani u originalnim *Standardima* iz 1994. godine a kako u revidiranom izdanju iz 1996. godine, te koji su o njima bili stavovi zagovornika i kritičara *Standarda*. Pri tome ću najveću pozornost posvetiti stavovima Lynne V. Cheney kao glavne kritičarke *Standarda* i Garyja Nasha kao glavnog pobornika *Standarda*. Pri komparaciji njihovih stajališta neću ulaziti u političke i druge okolnosti koje su okruživale debate o *Standardima* jer smatram da sam njih dovoljno razjasnila u prethodnom poglavlju.

Prva optužba na račun *Standarda* bila je da ne posvećuju dovoljno pozornosti tradicionalnoj američkoj povijesti i tradicionalnim američkim junacima, dok previše pažnje daju događajima i osobama koje nisu toliko bitne za povijest SAD-a. Cheney je to ovako sročila:

„Zamislite nacrt za predavanje američke povijesti u kojemu je George Washington spomenut tek usput i nije opisan kao naš prvi predsjednik. Ili u kojemu su osnivanje kluba Sierra i Nacionalne organizacije za

žene smatrani važnim događajima, a prvo zasjedanje Kongresa SAD-a nije.¹⁶⁷

Cheney se čudi i kako niti jedan od 31 standarda ne spominje Ustav. Priznaje da se spominje u dodatnim materijalima u kojima je opisan kao „vrhunac najkreativnije ere konstitucionalizma u američkoj povijesti“, ali samo u zavisnoj rečenici povezanoj s ukidanjem ropstva.¹⁶⁸ Gary Nash i koautorice knjige „History on Trial“ odgovaraju na ovu optužbu tri godine kasnije. Prema njima Cheney je sugerirala da su autori *Standarda* ili nekompetentni ili da su željeli sakriti činjenice od mladih Amerikanaca. Priznaju da je ta tvrdnja u najužem smislu istinita jer Washington nije u standardima poimence naveden kao prvi američki predsjednik. No, od učenika se u primjerima za poučavanje tražilo da istraže s kojim su se problemima suočile Sjedinjene Američke Države za njegovog predsjedništva, a i u *Nacionalnim standardima za razrede K-4* Washington je imenovan kao „otac naše zemlje“.¹⁶⁹

Dakle, iako nije poimence spomenut, George Washington je prisutan u *Standardima*. To možemo potvrditi kad pogledamo dio *Standarda* koji se bavi razdobljem od 1754. godine do 1820-ih godina. Za to su razdoblje predviđena tri standarda.¹⁷⁰ Standard 1 nazvan „Uzroci Rata za nezavisnost, ideje i interesi upleteni u pokretanje revolucionarnog pokreta, razlozi američke pobjede“, uistinu u svom nazivu ne spominje Georgea Washingtona. No za njegovim imenom u naslovu nema potrebe, pošto se radi o naslovu općenitog karaktera koje opisuje to razdoblje američke povijesti. Washington bi u učionicama zasigurno bio spomenut kao prvi američki predsjednik jer se od učenika u jednom od podstandarda traži da analiziraju karakter i ulogu vojnih, političkih i diplomatskih vođa koji su pridonijeli američkoj pobjedi.¹⁷¹ Osim što je sigurno bio jedan od važnih vođa tog vremena, Washington se poimence spominje i u jednom od primjera za poučavanje:

„Identificajte i komparirajte najmanje dvojicu važnih političkih, vojnih i diplomatskih vođa, kao što su bili George Washington, Benjamin Franklin, Thomas Jefferson, John Adams, Samuel Adams, John Hancock, i Richard Henry Lee.“¹⁷²

¹⁶⁷Cheney, Lynne V. "The End of History," <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html>

¹⁶⁸Isto

¹⁶⁹Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 198

¹⁷⁰Za listu standarda pogledati *Prilog 3: Standardi predviđeni za svaku eru*

¹⁷¹*National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 76

¹⁷²Isto

No, iako je jasno da bi George Washington dobio zasluženno mjesto na nastavi povijesti u američkim učionicama, njegovo je ime postalo svojevrsni simbol debata o *Standardima*. Naime, osim Cheney često su ga koristili i drugi kritičari kao dokaz da korištenjem Standarda djeca ne bi nikad učila o prvom američkom predsjedniku. Sjetimo se samo govora senatora Gortona u kojemu je izrazio zabrinutost da će djeca više učiti o liku iz crtića nego o Washingtonu.¹⁷³ Kako bi stali na kraj kritikama, u revidiranom izdanju *Standarda* iz 1996. godine autori su poimence spomenuli Georgea Washingtona u jednom od standarda:

„Ocijenite vojno i političko vodstvo Georgea Washingtona prilikom vođenja Rata za nezavisnost.“¹⁷⁴

Kritičare je to očito umirilo pošto više nisu imali prigovora, i time su završene debate oko prvog američkog predsjednika i njegovog položaja unutar *Standarda*.

Optužbu da u *Standardima* nije spomenut Ustav autori „History on Trial“ nazvali su namjernim krivim predstavljanjem činjenica. Prema njima je istina da u standardima nije spomenuta riječ 'Ustav', ali samo u trideset i jednom glavnom standardu. Naime, u jednom od podstandarda eksplicitno se spominje Ustav i kako bi učenici trebali „pokazati razumijevanje procesa kreacije i ratifikacije Ustava Sjedinjenih Američkih Država i nove vlade“.¹⁷⁵ Ipak, kako bi izbjegli daljnje kritike, u revidiranom izdanju riječ 'Ustav' pojavljuje se u Standardu 3, jednom od glavnih standarda.¹⁷⁶

Sljedeća kritika se odnosi na političku ispravnost *Standarda*. Prema Cheney autori pokazuju divljenje prema osobama, mjestima i događajima koji su politički ispravni. U članku „Kraj povijesti“ ona donosi primjer iz prve ere, kad se učenike potiče da analiziraju uspjehe i veličinu dvora Manse Muse, te društvene običaje i bogatstvo kraljevstva Mali.¹⁷⁷ Dok se u kontekstu kraljevstva Malija u 14. stoljeću bogatstvo percipira kao nešto pozitivno, Cheney ističe kako je bogatstvo u američkom primjeru doživljeno kao nešto negativno. Tom prilikom Cheney ističe jedan primjer za poučavanje prema kojemu bi učenici trebali organizirati suđenje Johnu D.

¹⁷³Symcox, *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*, str. 138

¹⁷⁴„Revolution and the New Nation (1754-1820s)“. *US History Content Standards*.

<http://www.nchs.ucla.edu/Standards/us-history-content-standards/us-era-3> (30.6.2013.)

¹⁷⁵*National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 84

¹⁷⁶„Revolution and the New Nation (1754-1820s)“. <http://www.nchs.ucla.edu/Standards/us-history-content-standards/us-era-3>

¹⁷⁷Cheney, Lynne V. "The End of History," <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html>

Rockefelleru zbog neetičkih i nemoralnih poslovnih poteza.¹⁷⁸ Također spominje i primjer za poučavanje prema kojemu se učenike potiče da uzmu u obzir arhitekturu, vještine, način rada i agrikulturu Asteka, ali ne i njihovu praksu žrtvovanja ljudi.¹⁷⁹ Dakle, Cheney smatra da se zbog političke ispravnosti ne spominju neki negativni aspekti drugih kultura, dok se u američkom slučaju i previše naglašavaju. Nash, Crabtree i Dunn se s druge strane pitaju, je li to glas političke ispravnosti ili jednostavno „prepoznavanje povezanosti demokratskog društva i povijesno potpunijeg i točnog prikaza povijesti?“¹⁸⁰ Cheney je *Standarde* proglasila politički ispravnima i zato što su puno prostora posvetili povijesti žena, etničkih i rasnih manjina, povijesti rada i popularne kulture, čime je zakinuta tradicionalna američka povijest kojoj je dano manje prostora. Nash se 1997. godine u jednom članku osvrnuo na ove optužbe.¹⁸¹ Prema njemu je osnovni problem u tome što je kritičarima smetalo što se prostor za poznate bijelce, političare, ratove i trijumfe smanjio kako bi se napravilo mjesta za one o kojima je većina udžbenika povijesti malo govorila. Pošto su optužbe o političkoj ispravnosti padale na primjere za poučavanje, njihovim uklanjanjem u revidiranom izdanju *Standarda* uklonio se i razlog za kritiziranje.

Usko povezane s kritikama na račun političke ispravnosti bile su kritike o naglašavanju „mračne strane“ američke povijesti. Cheney je kao dokaz ovog argumenta koristila metodu brojanja. Prema njoj „brojanje koliko puta su različite teme spomenute u dokumentu pokazuje zanimljive rezultate“.¹⁸² Cheney je tako nabrojala da se McCarthy i makartizam u *Standardima* spominju 19 puta a Ku Klux Klan 17 puta, dok se general Robert E. Lee uopće ne spominje, kao ni Thomas Edison, Albert Einstein, braća Wright, itd. Prema rezultatima njezine brojalice možemo zaključiti da su neke mračne i negativne epizode iz američke povijesti uistinu dobile puno mjesta u *Standardima*, dok mnoge osobe važne ne samo za američku nego i svjetsku povijest, nisu. Autori knjige *History on Trial* kažu kako se McCarthy i makartizam spominju na dvije stranice *Standarda*, uglavnom u primjerima za poučavanje. Isti je slučaj i sa Ku Klux Klanom, koji se jednom spominje u jednom od podstandarda Ere 7¹⁸³, a ostalih 16 puta se

¹⁷⁸ *National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 139

¹⁷⁹ Cheney, Lynne V. "The End of History," <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html>

¹⁸⁰ Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 23

¹⁸¹ Nash, Gary. „Reflections on the National History Standards“. <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/nash.html>

¹⁸² Cheney, Lynne V. "The End of History," <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/cheney.html>

¹⁸³ *Era 7: Pojava moderne Amerike (1890.-1930.)*

spominje u primjerima za poučavanje (i to čak osam puta u zadnjem primjeru).¹⁸⁴ Cheney je ignorirala činjenicu da naglasak nije stavljen na Ku Klux Klan ili makartizam u onolikoj mjeri u kojoj je to ona prikazala jer je smatrala da se u *Standardima* pretjerano prikazuje mračna strana američke povijesti. Autori „History on Trial“ prepoznaju da se tu radi o dvije verzije patriotske povijesti. Prema verziji Lynne Cheney mladi ljudi će voljeti i braniti Sjedinjene Američke Države ako im se njihova domovina prikaže superiornom drugim nacijama i ako se neke mračne epizode prikažu kao povremene stranputice. Prema Nashu i drugim autorima *Standarda* ljubav prema domovini se može razviti samo ako se gleda na sve aspekte povijesti, pa i one mračne.¹⁸⁵

Iznenadjuće, u revidiranom izdanju *Standarda* kontroverzni Ku Klux Klan nije izbačen iz sadržaja te se spominje u istom podstandardu kao i u originalnim *Standardima*, uz malo parafraziranja.¹⁸⁶ Makartizam, koji se spominje dva puta u podstandardu u kontroverznim *Standardima* se također spominje i u *revidiranim* Standardima, no samo jednom.

¹⁸⁴ *National Standards for United States History: Exploring the American Experience*, str. 178-179

¹⁸⁵ Crabtree, Dunn, Nash, *History on Trial*, str. 15

¹⁸⁶ „The Emergence of Modern America (1890-1930)“. *US History Content Standards*. <http://www.nchs.ucla.edu/Standards/us-history-content-standards/us-era-7> (1.7.2013.)

6. Zaključak

Nacionalni standardi za američku povijest objavljeni su u listopadu 1994. godine i istovremeno su potaknuli kulturni rat koji je potrajao sve do travnja 1996. godine, kad je objavljeno revidirano izdanje *Standarda*. Na suprotnim stranama debate o *Standardima* pronašli su se Gary Nash kao pobornik i jedan od autora *Standarda*, i Lynne Cheney kao glavna kritičarka *Standarda*. Iako ovo nije prva debata o nastavi povijesti u povijesti SAD-a, zasigurno je jedna od važnijih u nedavnoj povijesti te države.

U manje od dvije godine, koliko je vremena prošlo od objave do revidiranja *Standarda*, kristalizirali su se pravi razlozi napada Lynne Cheney na *Standarda*. Osim njezinog tradicionalnog viđenja nastave povijesti kao odgojnog predmeta, koji stvara domoljubne građane, Cheney je za neodobravanje *Standarda* imala i sakrivene političke razloge. Njih možemo pojmiti samo ako uzmemo u obzir politički kontekst tog vremena. Naime, Lynne Cheney je kao supruga Dicka Cheneyja, istaknutog člana Republikanske stranke, kritiziranjem *Standarda* istovremeno kritizirala i predsjednika Clintona. Clinton (član suparničke Demokratske stranke) i njegova administracija su smatrani odgovornima za izdavanje *Standarda* koji prema L. Cheney nisu prošli na testu patriotizma. Možemo zaključiti da je u debatama oko *Standarda* ulogu zasigurno odigrala i politika, a ne samo želja za što kvalitetnijom nastavom povijesti.

Cheney i ostali kritičari su većinu svojih argumenata temeljili na vlastitom viđenju uloge nastave povijesti. Prema njima bi učenici trebali učiti jednu zajedničku i trijumfalnu nacionalnu povijest, s naglaskom na velikim junacima američke povijesti. Autori i pobornici *Standarda* su u nastavu pokušali uključiti i multikulturalizam, odnosno povijesna iskustva manjina, žena i radne klase. Kritičari su smatrali da se tim grupama pozornost daje na štetu tradicionalne povijesti te da se američkim junacima ne daje dovoljno prostora. Prema njima se naglašavanjem vođa, događaja i ideja koje su oblikovale američki svijet kod djece stvara osjećaj nacionalnog ponosa i ljubav prema domovini. Vidljivo je koja je prema kritičarima uloga nastave povijesti; odgojna i formativna, tako da se djeca učeći o herojima formiraju uuzorne državljane Sjedinjenih Američkih Država. Naravno, nastava povijesti ima i informativnu ulogu, ali bi se djeca trebala informirati većinom o pozitivnim događajima u američkoj povijesti.

Pobornici *Standarda* također vjeruju da nastava povijesti, uz informativnu, ima i odgojnu ulogu. Međutim, prema njima je važno uključiti i multikulturalizam u nastavu tako da učenici

usvoje razumijevanje drugih kultura i drugačijih sustava vrijednosti, te tako razviju osjećaj uzajamnog poštovanja i strpljivosti (dok kritičari vjeruju u jednu nacionalnu povijest, a ne više različitih povijesti). Također smatraju da nastava povijesti treba kod učenika stvoriti domoljubne osjećaje, ali i razumijevanje da je povijesti i sramotna i herojska te da nisu svi heroji istog roda, rase ili klase.

Glavne kritike na račun *Standarda* temeljile su se na optužbama da se u *Standardima* propagira politički ispravna povijest, da se pretjeruje u multikulturalističkom prikazu povijesti, da se ne poštuju tradicionalne figure američke povijesti te da se prikazuje „mračna strana“ američke povijesti. Lynne Cheney, glavna kritičarka *Standarda*, sve je svoje optužbe temeljila na sadržaju primjera za poučavanje, koji su kreirani kao smjernice za nastavnike, a ne na sadržaju samih standarda. Također je ignorirala činjenicu da se radi o dobrovoljnim, a ne obaveznim standardima, i da su ih nastavnici mogli prihvatiti kao pomoć prilikom predavanja povijesti, ali i da nisu morali. Cheney je kritike formirala na temelju vlastitog tradicionalnog gledišta na nastavu povijesti kao predmeta koji ima odgojnu ulogu, i ulogu ugrađivanja patriotskih osjećaja kod mladih Amerikanaca. Autori *Standarda* su pak učenike željeli izložiti i pozitivnim i negativnim aspektima američke povijesti, te izgraditi kod učenika sposobnosti kritičkog mišljenja na temelju kojeg bi oni samostalno donosili zaključke o prošlosti.

7. Summary

National Standards for United States History and *National Standards for World History* were published on October, 1994. They were developed under the supervision of the National Center for History in the Schools that was run by Gary B. Nash and Charlotte Crabtree, co-directors of the standards project. This project received funding from both the National Endowment for the Humanities and the United States Department of Education.

The national standards for history have been developed over the course of two years, during which time only minor criticisms of the standards arose. However, upon their publication, an earlier supporter of the standards became their biggest critic. Namely, Lynne V. Cheney, former president of the National Endowment for the Humanities, published an article in the *Wall Street Journal* dramatically named “The End of History”. In this article she publically criticized the *National Standards for United States History* for being politically correct, for giving too much emphasis to multiculturalism and for neglecting to mention some of the biggest names and events of American history. She was a supporter of the traditional view of history, according to which history in American classrooms should have a formative role and produce patriotic citizens. Even though L. Cheney was not the only critic of the *Standards*, she was the loudest and the most influential.

However, when taking into account the political context surrounding the controversy about the *Standards*, Cheney’s arguments become rather thin. Lynne Cheney was the wife of Dick Cheney, a prominent politician and member of the Republican Party. The *Standards* were published in 1994 when American President was Bill Clinton, a Democrat. It is possible that L. Cheney was trying to undermine Bill Clinton’s administration in the wake of the upcoming presidential elections.

Another Republican, Senator Slade Gorton, also contributed to the negative reception of the *Standards*. He proposed a non-binding resolution to the Senate that would condemn the *Standards*. The Senate passed the resolution with a nearly unanimous vote in January, 1995. However, the project was not dropped and in April 1996, after some changes of the content, a revised edition of the *Standards* was published. The most important change was deleting the examples of student achievement. Most of the criticism was focused on these examples, while ignoring the fact that they were completely voluntary and designed as guidelines for history

teachers. The omitting of the examples of student achievement significantly reduced the number of pages and the *National Standards for United States History* and the *National Standards for World History* were now published as one book, combined with the *National Standards for History for Grades K-4*. With the publication of the revised edition of national standards for history, *Basic Edition of the National Standards for History*, the controversy over the National History Standards came to an end.

8. Literatura

1. American Enterprise Institute. *AEI's Organization and Purposes*. <http://www.aei.org/about/> (25.11.2012.)
2. American Enterprise Institute. *Lynne V. Cheney*. <http://www.aei.org/scholar/lynne-v-cheney/> (25.11.2012.)
3. „A Short History of the Standards“. *Education Week*, 1995. http://www.edweek.org/ew/articles/1995/11/15/11hist3.h15.html?qs=national_standards (29.12.2012.)
4. Cheney, Lynne V. „Kill My Old Agency, Please“. *Wall Street Journal*, 24.1.1995. <http://www.aei.org/article/society-and-culture/kill-my-old-agency-please/> (27.1.2013.)
5. Cheney, Lynne V. „The National History (Sub)Standards“. *Wall Street Journal*, 23.10.1995. <http://www.aei.org/article/society-and-culture/citizenship/the-national-history-substandards/> (17.1.2013.)
6. Cheney, Lynne V. *National Tests: What Other Countries Expect Their Students to Know*. National Endowment for the Humanities, 1991. http://books.google.hr/books?id=jRbnfNmGSHYC&pg=PP1&lpg=PP1&dq=%22national+tests+what+other+countries+expect+their+students+to+do%22&source=bl&ots=QL6A-iVcxn&sig=iqNFRCvGk49y4Fbmh9BAirs9T2U&hl=hr&sa=X&ei=V2hcULOzC8_otQb2zoHwCg&ved=0CGgQ6AEwBw#v=onepage&q=%22national%20tests%20what%20other%20countries%20expect%20their%20students%20to%20do%22&f=false (21.9.2012.)
7. Correll, John T. „*The Last Act*“ at *Air and Space*. *Air Force Magazine*, 1994. <http://www.afa.org/media/enolagay/07-03.asp> (7.12.2012.)
8. *Debate Over the National History Standards Between Lynne Cheney and Gary Nash Televised on Good Morning America 10/27/94 [Posted on H-Net]*. http://www.trinityhistory.org/AmH/Cheney-Nash_GMA.pdf (8.1.2013.)
9. „Economic Growth and the Early Industrial Revolution“. *U.S. History*. <http://www.ushistory.org/us/22a.asp> (9.6.2013.)
10. Federal Education Policy and the States, 1945-2009. The George H.W. Bush Years: America 2000 Proposed.

- http://www.archives.nysed.gov/edpolicy/research/res_essay_bush_ghw_amer2000.shtml
(18.9.2012.)
11. *Good Morning America*. http://en.wikipedia.org/wiki/Good_Morning_America
(8.1.2013.)
 12. Good, Harry G. *A History of American Education*. New York: The Macmillan Company, 1962.
http://www.archives.nysed.gov/edpolicy/research/res_essay_bush_ghw_edsummit.shtml
(18.9.2012.)
 13. Mondale, S., Patton, S.B., ur. *School: The Story of American Public Education*. SAD: Beacon Press, 2001.
 14. Nash, Gary. „Looking Back, Looking Forward“, u: *History Teacher Special Issue Gary Nash*. Volume 42, 2009.
 15. Nash, Gary. „Lynne Cheney's Attack on the History Standards, 10 Years Later“. *History News Network*, 11.7.1994. <http://hnn.us/articles/8418.html> (1.8.2011.)
 16. Nash, Gary. „Reflections on the National History Standards“. *National Forum*, 1997.
<http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/nash.html> (11.12.2012.)
 17. Nash, Gary. „The History Standards Controversy and Social History“. *Journal of Social History*, vol. 29, 1996., <http://www.questia.com/read/1G1-18639702/the-history-standards-controversy-and-social-history> (20.12.2012.)
 18. *National Center for History in the Schools*. <http://www.nchs.ucla.edu/> (17.6.2013.)
 19. Nova Engleska“. *Hrvatski leksikon*. <http://www.hrleksikon.info/definicija/nova-engleska.html> (8.6.2013.)
 20. *Past NEH Chairmen*. <http://www.neh.gov/about/history/past-chairmen> (20.9.2012.)
 21. „Public school“. *American English Dictionary*.
<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/american/public-school> (14.6.2013.)
 22. Ravitch, Diane. „Standards in U.S. History: An Assessment“. *Education Week*, Vol. 14, 1994.
<http://www.edweek.org/ew/articles/1994/12/07/14ravitch.h14.html?qs=ravitch+diane>
(18.2.2013.)
 23. Rich, Frank. „Eating Her Offspring“. *New York Times*, 26.1.1995.
<http://www.nytimes.com/1995/01/26/opinion/journal-eating-her-offspring.html>
(29.1.2013.)

24. Rury, John L. *Education and Social Change. Contours in the History of American Schooling*. SAD: Routledge, 2008. (treće izdanje)
25. Summary of Goals 2000: Educate America Act.
<http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/envrnmnt/stw/sw0goals.htm> (19.9.2012.)
26. Symcox, Linda. *Whose History? The Struggle for National Standards in American Classrooms*. New York: Teachers College Press, Columbia University, 2002.
27. *The Wall Street Journal*. http://en.wikipedia.org/wiki/The_Wall_Street_Journal
(12.1.2013.)
28. Thornton, Stephen J. „What is History in US History Textbooks?“ u: *School History Textbooks across Cultures: international debates and perspectives*. Didcot: Symposium Books, 2006.
29. *United States: The 1994 Midterm Elections: Year In Review 1994*,
<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/616578/UNITED-STATES-The-1994-Midterm-Elections-Year-In-Review-1994> (10.12.2012.)

IZVORI:

1. *A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform*. http://datacenter.spps.org/uploads/SOTW_A_Nation_at_Risk_1983.pdf (13. 9. 2012.)
2. Cheney, Lynne V. "The End of History," *Wall Street Journal* (Oct. 20, 1994), <http://www-personal.umich.edu/~mlassite/discussions261/chene.html> (1.8.2011.)
3. Crabtree, C., Dunn, R. E., Nash, G. B. *History on Trial*. New York: Alfred A. Knopf, 1997.
4. *National Standards for United States History: Exploring the American Experience. Grades 5-12 Expanded Edition*. University of California, Los Angeles: National Center for History in the Schools, 1994.
5. *National Standards for World History: Exploring Paths to the Present. Grades 5-12*. University of California, Los Angeles: National Center for History in the Schools, 1994.
6. „Revolution and the New Nation (1754-1820s)“. *US History Content Standards*. <http://www.nchs.ucla.edu/Standards/us-history-content-standards/us-era-3> (30.6.2013.)
7. „The Emergence of Modern America (1890-1930)“. *US History Content Standards*. <http://www.nchs.ucla.edu/Standards/us-history-content-standards/us-era-7> (1.7.2013.)
8. „Postwar United States (1945 to early 1970s)“. *US History Content Standards*. <http://www.nchs.ucla.edu/Standards/us-history-content-standards/us-era-9-1> (1.7.2013.)

POPIS ILUSTRACIJA

- Slika 1. „Naslovna stranica *Nacionalnih standarda za američku povijest*“. <http://www.amazon.ca/National-Standards-United-States-History/dp/0963321811> (10.2.2013.)
- Slika 2. „Naslovna stranica *Nacionalnih standarda za svjetsku povijest*“. <http://www.paperbackswap.com/National-Standards-World-History-Exploring/book/096332182X/> (10.2.2013.)
- Slika 3. „Lynne V. Cheney“. http://www.aei.org/files/2011/11/04/img-chene-lynn-hr_080508374853.jpg (18.2.2013.)
- Slika 4. „Gary Nash“. <http://blogs.princeton.edu/paw/garynash.JPG> (25.2.2013.)

9. Prilozi

Prilog 1: Criteria for the Development of Standards

1. Standards should be intellectually demanding, reflect the best historical scholarship, and promote active questioning and learning rather than passive absorption of facts, dates, and names.
2. Such standards should be equally expected of *all* students and all students should be provided equal access to the curricular opportunities necessary to achieving those standards.
3. Standards should reflect the ability of children from the earliest elementary school years to learn the meanings of history and the methods of historians.
4. Standards should be founded in chronology, an organizing approach that fosters appreciation of pattern and causation in history.
5. Standards should strike a balance between emphasizing broad themes in United States and world history and probing specific historical events, ideas, movements, persons, and documents.
6. All historical study involves selection and ordering of information in light of general ideas and values. Standards for history should reflect the principles of sound historical reasoning – careful evaluation of evidence, construction of causal relationships, balanced interpretation, and comparative analysis. The ability to detect and evaluate distortion and propaganda by omission, suppression, or invention of facts is essential.
7. Standards should include awareness of, appreciation for, and the ability to utilize a variety of sources of evidence from which historical knowledge is achieved, including written documents, oral tradition, popular culture, literature, artifacts, art and music, historical sites, photographs, and films.
8. Standards for United States history should reflect both the nation’s diversity exemplified by race, ethnicity, social and economic status, gender, region, politics, and religion and the nation’s commonalities. The contributions and struggles of specific groups and individuals should be included.

9. Standards in United States history should contribute to citizenship education through developing understanding of our common civic identity and shared civic values within the polity, through analyzing major policy issues in the nation's history, and through developing mutual respect among its many peoples.
10. History Standards should emphasize the nature of civil society and its relationship to government and citizenship. Standards in United States history should address the historical origins of the nation's democratic political system and the continuing development of its ideals and institutions, its controversies, and the struggle to narrow the gap between its ideals and practices. Standards in world history should include different patterns of political institutions, ranging from varieties of democracy to varieties of authoritarianism, and ideas and aspirations developed by civilizations in all parts of the world.
11. Standards in United States history and world history should be separately developed but interrelated in content and similar in format. Standards in United States history should reflect the global context in which the nation unfolded and world history should treat United States history as one of its integral parts.
12. Standards should include appropriate coverage of recent events in United States and world history, including social and political developments and international relations of the post-World War era.
13. Standards in U.S. history and world history should utilize regional and local history by exploring specific events and movements through case studies and historical research. Local and regional history should enhance the broader patterns of U.S. and world history.
14. Standards in U.S. history and world history should integrate fundamental facets of human culture such as religion, science and technology, politics and government, economics, interactions with the environment, intellectual and social life, literature, and the arts.
15. Standards in world history should treat the history and values of diverse civilizations, including those of the West, and should especially address the interactions among them.

Prilog 2: pet standarda povijesnog mišljenja te vještina koje učenici trebaju savladati

Standard 1 – kronološko mišljenje

- A. Razlikovati između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.
- B. Identificirati u povijesnim narativima vremensku strukturu povijesnog narativa ili priče.
- C. Uspostaviti vremenski red u konstruiranju vlastitih povijesnih narativa.
- D. Mjeriti i kalkulirati kalendarsko vrijeme.
- E. Interpretirati podatke vremenskih linija.
- F. Rekonstruirati uzorke povijesnog slijeda i trajanja.
- G. Usporediti alternativne modele periodizacije.

Standard 2 – povijesno razumijevanje

- A. Rekonstruirati značenje povijesnog odlomka.
- B. Identificirati glavna pitanja koja povijesni narativ postavlja.
- C. Čitati povijesne narative s maštom.
- D. Poduprijeti povijesne perspektive dokazima.
- E. Izvući podatke iz povijesnih karata.
- F. Upotrijebiti vizualne i matematičke podatke prikazane u dijagramima, tablicama, grafovima i drugim grafičkim prikazima.
- G. Koristiti vizualne, literarne i glazbene izvore

Standard 3 – povijesna analiza i interpretacija

- A. Identificirati autora ili izvor nekog povijesnog dokumenta ili narativa.
- B. Komparirati i kontrastirati različite ideje, vrijednosti, osobnosti, ponašanja i institucije.
- C. Razlikovati povijesne činjenice i povijesne interpretacije.
- D. Uzeti u obzir više perspektiva.
- E. Analizirati vezu uzroka i posljedice te višezročnost, uključujući i važnost pojedinca, utjecaj ideja te ulogu slučajnosti.
- F. Osporiti argumente povijesne neizbježnosti.
- G. Komparirati sukobljene povijesne narative.
- H. Smatrati interpretacije povijesti nesigurnima.
- I. Vrednovati važne debate među povjesničarima.
- J. Postaviti hipotezu o utjecaju prošlosti.

Standard 4 – povijesno istraživanje

- A. Oblikovati povijesna pitanja.
- B. Dobiti povijesne podatke.

- C. Istražiti povijesne podatke.
- D. Identificirati praznine u dostupnim materijalima, organizirati kontekstualno znanje i perspektive vremena i mjesta te konstruirati valjanu povijesnu interpretaciju.

Standard 5 - analiza problema i procesa donošenja odluka

- A. Identificirati pitanja i probleme u prošlosti.
- B. Organizirati dokaze o prijašnjim okolnostima i suvremenim faktorima koji su doprinijeli problemima i alternativnim pravcima djelovanja.
- C. Identificirati važne povijesne okolnosti.
- D. Evaluirati alternativne pravce djelovanja.
- E. Oblikovati položaj ili pravac djelovanja u vezi nekog pitanja.
- F. Evaluirati izvršavanje odluke.

Prilog 3: Standardi predviđeni za svaku eru

Era 1: Susretanje triju svijetova (od početaka do 1620.)

Standard 1: Obilježja društava dviju Amerika, zapadne Europe i zapadne Afrike i njihovih doticaja nakon 1450. godine.

Standard 2: Rana europska istraživanja i kolonizacija; kulturni i ekološki doticaji kao posljedica.

Era 2. Kolonizacija i naseljavanje (1585.-1763.)

Standard 1: Prvi dolasci Europljana i Afrikanaca u dvije Amerike te interakcija s Indijancima.

Standard 2: Kako su se pojavile političke institucije i vjerska sloboda u sjevernoameričkim kolonijama.

Standard 3: Kako su se vrijednosti i institucije europskog ekonomskog života ukorijenile u sjevernoameričkim kolonijama.

Era 3. Revolucija i nova nacija (1754.-1820-e)

Standard 1: Uzroci Rata za nezavisnost, ideje i interesi upleteni u pokretanje revolucionarnog pokreta, razlozi američke pobjede.

Standard 2: Kako je Rat za nezavisnost uključio brojne pokrete reformiranja američkog društva.

Standard 3: Institucije i postupci vlade stvorene za revolucije i njihova revizija između 1798. i 1815. godine, polaganje temelja američkom političkom sustavu.

Era 4: Ekspanzija i reforma (1801.-1861.)

Standard 1: Teritorijalna ekspanzija Sjedinjenih Američkih Država između 1801. i 1861. godine te kako je utjecala na odnose s vanjskim moćima i Indijancima.

Standard 2: Kako su industrijska revolucija, nagla ekspanzija ropstva i pokret prema zapadu promijenili živote Amerikanaca i pokrenuli regionalne tenzije.

Standard 3: Proširenje, restrikcija i reorganizacija političke demokracije nakon 1800. godine.

Standard 4: Izvori i karakter reformnih pokreta u predratnom vremenu te što su reforme postigle i u čemu su podbacile.

Era 5. Građanski rat i Rekonstrukcija (1850.-1877.)

Standard 1: Uzroci Građanskog rata.

Standard 2: Tijek i karakter Građanskog rata te njegov utjecaj na Amerikance.

Standard 3: Uspjeh ili neuspjeh raznih planova rekonstrukcije.

Era 6. Razvoj industrije Sjedinjenih Američkih Država (1870.-1900.)

Standard 1: Kako je napredak velikih poduzeća, teške industrije i mehaniziranih farmi preobrazio Amerikance.

Standard 2: Masovna imigracija iza 1870. i kako su se u kulturnoj raznolikosti razvili novi društveni modeli, konflikti i ideje nacionalnog jedinstva.

Standard 3: Pojava američkog radničkog pokreta i kako su politička pitanja reflektirala društvene i ekonomske promjene.

Standard 4: Federalna politika o Indijancima i vanjska politika SAD-a nakon Građanskog rata.

Era 7. Pojava moderne Amerike (1890.-1930.)

Standard 1: Kako su se Progresivna i druge stranke suočile s problemom industrijskog kapitalizma, urbanizacije i političke korupcije.

Standard 2: Promjena uloge SAD-a u svijetu kroz I. svjetski rat.

Standard 3: Promjene u SAD-u od kraja I. svjetskog rata do Velike gospodarske krize.

Era 8. Velika depresija i II. svjetski rat (1929.-1945.)

Standard 1: Uzroci Velike gospodarske krize i kako je utjecala na američko društvo.

Standard 2: Kako je New Deal riješio problem Velike gospodarske krize, transformirao američki federalizam i pokrenuo ideju socijalne države.

Standard 3: Uzroci i tijek II. svjetskog rata, karakter rata u SAD-u i inozemstvu te kako je promijenio položaj SAD-a u svijetu.

Era 9. Poslijeratne Sjedinjene Američke Države (1945.-rane 1970-e)

Standard 1: Ekonomski rast i društvena transformacija u poslijeratnoj Americi.

Standard 2: Poslijeratna ekstenzija New Deal-a.

Standard 3: Hladni rat te korejski i vijetnamski sukobi u unutarnjoj i internacionalnoj politici.

Standard 4: Borba za rasnu i spolnu jednakost i za proširenje građanskih sloboda.

Era 10. Suvremene Sjedinjene Američke Države (1968.-sadašnje vrijeme)

Standard 1: Veliki razvoji u vanjskoj i unutarnjoj politici za trajanja Hladnog rata.

Standard 2: Veliki društveni i ekonomski razvoj u suvremenoj Americi.